दैनिक महावृत्त

E-Mail:dainikmhavratt@gmail.com

संपादक-अशोक हनवते.मो-9421094991,7264079990

लातूर वर्ष ३ रे अंक १५३ वा गुरूवार दि.०९ नोव्हेंबर २०२३ पृष्ठे ४ स्वागत मूल्य २ रू.

ओबीसी आरक्षण रद्दसाठी याचिका

मुंबई : प्रतिनिधी राज्यात एकीकडे मराठा आरक्षणासाठी मनोज जरांगे पाटील यांच्या नेतृत्वाखाली मराठा बांधव एकवटलेले असतानाच आता ओबीसी आरक्षणाच्या मुद्यावरून ओबीसी नेते आक्रमक झाले आहेत. त्यामुळे मराठा-ओबीसी नेत्यांचा वाद पेटला आहे. त्यातच थेट ओबीसीचे आरक्षण रद्द करण्याच्या मागणीसाठी मुंबई उच्च न्यायालयात याचिका दाखल केली आहे. या याचिकेवर आज सुनावणीही झाली. आता ही सुनावणी पुढे ढकलली गेली आहे. मात्र, या मुद्यावरून ओबीसी नेते आक्रमक झाल्याने हा वाद विकोपाला जाण्याची चिन्हे आहेत. दरम्यान, मंत्री छगन भुजबळ यांनी आता आम्हालाच ओबीसींमधून बाहेर ढकलण्याचा प्रयत्न सुरू असल्याचा आरोप केला, तर ओबीसी नेते प्रकाश शेंडगे यांनीही मराठा समाजाला ओबीसीतून आरक्षण देण्यास विरोध केला.बाळासाहेब सराटे यांनी ओबीसी आरक्षण रद्द करण्याची मागणी करणारी याचिका कोर्टात दाखल केली होती. या याचिकेवर आज मुंबई हायकोर्टाने सुनावणी घेतली. १९९४ चा ओबीसी आरक्षणाचा अध्यादेश रद्द करा आणि ओबीसींचे नव्याने सर्व्हेक्षण करा, अशी मागणी सराटेंनी सुनावणीदरम्यान केली. त्यातच सरकारची बाजू मांडणारे महाधिवक्ता डॉ. बीरेंद्र सराफ यांनी कोर्टाकडे वेळ वाढवून मागितला. ओबीसी आरक्षणाचे प्रकरण जुने आहे. तसेच सराटेंनी दाखल केलेल्या याचिकेचा अभ्यास करण्यासाठी वेळ हवा आहे, असे म्हटले. कोर्टाने दोन्ही बाजू ऐकून घेतल्यानंतर सुनावणीची पुढील तारीख ३ जानेवारी दिली आहे.या संदर्भात राज्य सरकारसह मागासवर्ग आयोगाने आपले प्रतिज्ञापत्र १० डिसेंबरपर्यंत हायकोर्टात सादर करावे, असे कोर्टाने म्हटले. राज्य सरकारला भूमिका स्पष्ट करण्यास अखेरची संधी असेल, असेही म्हटले. बाळासाहेब सराटे हे मराठा समाजाचे अभ्यासक आहेत. ज्या अध्यादेशानुसार ओबीसींना आरक्षण देण्यात आले होते, तो कायदा २३ मार्च १९९४ सालचा आहे. या कायद्याला सराटेंनी आव्हान दिले आहे. ओबीसींचे पुन्हा एकदा सर्व्हेक्षण घेतले जावे आणि या प्रकरणावर तात्काळ निर्णय घेतले जावेत, अशी मागणी त्यांनी कोर्टासमोर केली आहे. तसेच सरकारला आणखी वेळ देण्यात येऊ नये, असेही ते कोर्टामध्ये म्हणाले.ओबीसीतून आरक्षण नको, शेंडगे यांचा पुनरुच्चार ओबीसी नेते प्रकाश शेंडगे यांनी मराठा समाजाला ओबीसीतून आरक्षण देण्यास विरोध असल्याचा पुनरुच्चार केला. ओबीसीमधून आरक्षण देण्याला आमचा ठाम विरोध आहे. निजामकालीन नोंदी पाहून कुणबी प्रमाणपत्र देणे आम्ही समजू शकत होतो. ११ हजार काही नोंदी आढळल्या होत्या. पण आता सरसकट शाळांना जिल्हाधिका-यांकडून आदेश देण्यात आला आहे. ज्या ठिकाणी प्रमाणपत्रांवर मराठा असे लिहिले, त्याच्यासमोर कुणबी लिहिण्याचा प्रकार सुरु झाला आहे, अशी माहिती आम्हाला मिळाल्याचे त्यांनी सांगितले.आम्ही पुरावे देऊनच प्रमाणपत्र घेतोय : जरांगेओबीसी नेते एकवटतील किंवा नाही तो भाग वेगळा आहे. सामान्य ओबीसी बांधव पुरावे सापडले तर मराठ्यांना आरक्षण मिळावे. पुरावा नसताना आम्हाला प्रमाणपत्रे मिळत आहेत, असे नाही. आम्ही पुरावे देऊन प्रमाणपत्र घेत आहोत. ओबीसी नेते विरोध करत आहेत सामान्य लोक नाहीत असे जरांगे पाटील यांनी सांगितले.ओबीसी नेते कुणबी पुरावे असताना आरक्षण देऊ नका म्हणत असाल तर तुम्ही मराठ्यांच्या गरीब मुलांवर का कोपला आहात,असेच म्हणावे लागेल, असेही ते म्हणाले.

पहिल्या टप्प्यात ३५ लाख शेतकऱ्यांना अग्रिम पिकविमा वितरित होणार : मुंडे

मुंबई : राज्यातील जवळपास सुमारे ३५ लाख शेतकऱ्यांसाठी कृषिमंत्री धनंजय मुंडे यांनी ऐन दिवाळीच्या तोंडावर अत्यंत गोड बातमी आणली असून, राज्यातील पीक विमा कंपन्यांनी पहिल्या टप्प्यात सुमारे १७०० कोटी रुपये पीकविमा अग्रिम वितरण करण्यास मंजुरी दिली आहे. याचा लाभ राज्यातील विविध जिल्ह्यातील सुमारे ३५ लाख ०८ हजार शेतकऱ्यांना मिळणार आहे. या विमा रक्कमा संबंधित लाभार्थी शेतकऱ्यांच्या बँक खात्यांवर थेट वितरण करण्यास संबंधित विमा कंपन्यांनी सुरुवात केली असल्याने बहुतांश ठिकाणी दिवाळी पूर्वीच पिकविम्याची अग्रीम रक्कम शेतकऱ्यांच्या खात्यात जमा होईल.

खरीप हंगामात वेगवेगळ्या जिल्ह्यात हवामानाच्या असमतोलामुळे शेतकऱ्यांचे मोठे नुकसान झाले होते. एक रुपयात पीकविमा योजनेमध्ये राज्यातील तब्बल १ कोटी ७१ लाख शेतकऱ्यांनी सहभाग घेतलेला आहे. अंतरिम नुकसान भरपाई (टरअ) अंतर्गत विविध जिल्हा प्रशासनाने संबंधित पीकविमा कंपन्यांना अधिसूचना निर्गमित करून २५% अग्रीम पीकविमा देण्याबाबत आदेश देण्यात आले होते. त्यावरून बहुतांश कंपन्यानी विभागीय व राज्य स्तरावर अपील केलेले होते. अपिलांच्या सुनावण्या जसजशा होत गेल्या त्याप्रमाणे आतापर्यंत संबंधित विमा कंपन्यानी एकूण १७०० कोटी रुपये रक्कम देण्याचे मान्य केले आहे. तसेच जसजसे अपिलांचे निकाल येतील, त्यानुसार शेतकरी लाभार्थी संख्या व विम्याची अग्रीम रक्कम यामध्ये मोठी वाढ होणार आहे.

राज्याचे मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांच्या अध्यक्षतेखाली राज्यातील सर्व प्रमुख पीकविमा कंपन्यांची धनंजय मुंडे यांनी बैठक घेऊन, अग्रीमचा तिढा तातडीने सोडवण्याबाबत विनंती केली होती. त्यानंतर मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांनी संबंधित पीकविमा कंपन्यांच्या सुनावण्या तातडीने पूर्ण करण्याबाबत संबंधितांना निर्देश दिले होते. त्याचबरोबर उपमुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस, उपमुख्यमंत्री अजितदादा पवार हेही विम्याबाबत सातत्याने आग्रही होते. या सर्वांचेच धनंजय मुंडे यांनी आभार मानले आहेत. तसेच उर्वरित जिल्ह्यातील सर्वेक्षण, अपिलावरील सुनावण्या आदी बाबी तातडीने पूर्ण करण्याबाबत विभागाला सूचना केल्या आहेत.

कोणत्या जिल्ह्यात किती पीकविमा मंजूर?

नाशिक - शेतकरी लाभार्थी - ३ लाख ५० हजार (रक्कम - १५५.७४ कोटी)

जळगाव - १६,९२१ (रक्कम - ४ कोटी ८८ लाख)

मुंबई उपनगर मध्ये 'नमो ११ कलमी कार्यक्रमाचा' शुभारंभ

मुंबई,दि.८: समाजातील प्रत्येक घटकाचा विकास होण्यासाठी आणि लोकोपयोगी योजनांची प्रभावी अंमलबजावणी करण्यासाठी 'नमो ११ कलमी कार्यक्रम' प्रत्येक पालकमंत्र्यांनी प्राधान्याने राबवावा. शासनाच्या योजनांचा लाभ समाजातील शेवटच्या घटकापर्यंत पोहोचवून राज्याच्या विकासाला गती द्यावी असे प्रतिपादन मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांनी केले.

मंत्रालयातील मंत्रिमंडळ बैठक सभागृह येथे, मुंबई उपनगर जिल्ह्यात 'नमो ११ कलमी कार्यक्रमाचा मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांच्या हस्ते दूरदृश्यप्रणालीव्दारे शुभारंभ करण्यात आला. त्यावेळी मुख्यमंत्री श्री.शिंदे बोलत होते.यावेळी उपमुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस,पालकमंत्री मुंबई उपनगर मंगलप्रभात लोढा यासह मंत्रीमंडळातील सर्व सदस्य उपस्थित होते.मुंबई उपनगर मधील आमदार मंगेश कुडाळकर, दिलीप लांडे,अमित साटम, प्रकाश सुर्वे,आशिष शेलार,मिहिर कोटेचा,पराग शहा,अतुल भातखळकर,पराग अळवणी,मुंबई उपनगरमधील लाभार्थ्यी दूरदृश्यप्रणालीव्दारे कार्यक्रमस्थळी उपस्थित होते.

मुख्यमंत्री श्री.शिंदे म्हणाले,दिपावली सण जवळ आला आहे. सर्वांना दिपावलीच्या शुभेच्छा, मुंबई उपनगर मध्ये 'नमो ११ कलमी कार्यक्रमाचा शुभारंभ करताना आनंद होत आहे.शासनाच्या सर्व योजना सर्व घटकापर्यंत पोहोचतील यासाठी आपले शासन प्रयत्नशील असून.आपल्या देशाचे प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी प्रत्येक घटकाच्या विकासासाठी अहोरात्र प्रयत्न करत आहेत त्याचबरोबर राज्याच्या विकासासाठी प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी यांचे देखील पाठींबा मिळत आहे. हेच लक्षात घेवून राज्यात प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी यांच्या ७३ व्या वाढदिवसानिमित्त राज्यात 'नमो ११ कलमी कार्यक्रम' राबविण्यात येत आहे.आम्ही सत्तेत आल्यापासून अनेक लोकहिताचे निर्णय घेतले आहेत.'शासन आपल्या दारी' हा उपक्रम प्रत्येक घटकापर्यंत पोहोचवत आहोत दीड कोटी लाभार्थ्यांपर्यंत पोहोचलो आहोत.या उपक्रमाच्या माध्यमातून विकास होण्यास मदत मिळत असल्याचेही त्यांनी सांगितले.

मुख्यमंत्री श्री. शिंदे म्हणाले,हे शासन शेतक-यांच्या पाठिशी असून आपत्तीच्या काळात नियम बाजूला ठेवून आतापर्यंत दिलेली मदत ही आतापर्यंत दिलेली सर्वात अधिक मदत आहे. शेतक-यांना शासनाचे अनेक प्रकल्प सुरू केले. पीक विमा योजना,प्रधानमंत्री नमो सन्मान योजना यासारख्या योजना राबविल्या. आरोग्य, शिक्षण, उद्योग,शेतकरी,महिला,कामगार,दिव्यांग,मागासवर्ग घटक अशा सर्व घटकांचा सर्वसमावेशक विकास करण्यासाठी आपले शासन कटिबध्द असल्याचेही त्यांनी सांगितले. 'नमो ११ कलमी कार्यक्रम' हा सर्व घटकांना न्याय देणारा उपक्रम असून मुंबई उपनगरमध्ये हा उपक्रम सुरू झाला त्याच धर्तीवर राज्यातही प्रभावीपणे राबविण्याचे त्यांनी सांगितले.

नमो ११ कलमी कार्यक्रमातून' समाजातील सर्व घटकांना लाभ होईल: उपमुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस

उपमुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस म्हणाले,'नमो ११ कलमी' कार्यक्रमातून सर्व समाज घटकांसाठीच्या योजना प्रभावी पणे राबवा.आज मुंबई उपनगरमध्ये हा उपक्रम सुरू होत आहे याचा अत्यंत आनंद आहे. प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी यांनी आपल्या अनेक महत्वपूर्ण निर्णयामुळे देशाला जगातील पाचव्या स्थानावर नेले आहे त्याच धर्तीवर राज्यातही सर्व घटकांचा विकास करून राज्याला विकासाच्या पथावर नेण्याचा मानस या उपक्रमातून आपण साध्य करत आहोत आज मुंबई उपनगरमध्ये सुरू होत असलेल्या या उपक्रमाला शुभेच्छा देतो.कामगार,महिला तसेच समाजातील इतर घटकांना विकासाच्या समान संधी उपलब्ध होण्यासाठी हा उपक्रम निश्चीत मदत करेल.प्रत्येक घटकाचे जीवनमान उंचावण्यासाठी नमो कलमी ११ कलमी कार्यक्रम निश्चीत मोलाची भूमिका बजावेल असेही उपमुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस म्हणाले.

मुंबई उपनगर मध्ये 'नमो ११ कलमी कार्यक्रम' यशस्वीपणे राबविणार : मंगलप्रभात लोढा

मुंबई उपनगरचे पालकमंत्री मंगलप्रभात लोढा म्हणाले, प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी यांच्या ७३ व्या वाढदिवसानिमित्त राज्यात 'नमो ११ कलमी कार्यक्रम' राबविण्यात येत आहे. त्याचा आज मुंबई उपनगर जिल्ह्यात शुभारंभ करत आहोत. प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी यांच्या विचारानुसार समाजातील शेवटच्या घटकाचा विकासावर आधारित अनेक जनहितार्थ निर्णय त्यांनी घेतले आहेत त्याच विचारांवर आधारित सर्वात शेवटच्या घटकापर्यत शासकीय योजनांचा लाभ सर्वसामान्यापर्यंत पोहोचवणार आहोत.

इस्त्राईलने प्रथमच बॉम्बहल्ले थांबवले

जेरुसलेम : उत्तर गाझा सोडून दक्षिणे गाझाकडे जाण्यासाठी इस्त्रायली सैन्याने चार तासापासून बंद असलेल्या महामार्गावर बॉम्बहल्ल्या न करण्याचा कालावधी एक तासाने वाढवला आहे. बुधवारी, इस्त्रायली सैन्याने प्रथमच बॉम्बहल्ल्याला एक छोटा विराम लागू करून लोकांना क्षेत्र सोडण्याचा सुरक्षित मार्ग दिला. इस्त्राईलच्या संरक्षण मंत्रालयाने सांगितले की, 'आयडीएफने बुधवारी निर्वासन वेळ एक तासाने वाढवली आहे जेणेकरून अधिक लोक दक्षिणेकडे जाऊ शकतील. एका महिन्याच्या तीव्र इस्त्रायली हल्ल्यात प्रथमच बुधवारी सर्वात कमी बॉम्बहल्ले करण्यात आले आहेत.

गाझा शहरातील मध्य गाझामधील तीन मोठ्या भागात ही सूट देण्यात आली. हजारो लोक सलाह अल-दिन महामार्गाने पायी दक्षिणेकडे जात आहेत. याला मानवतावादी विराम (मानवतावादी आधारावर लहान विराम) असे म्हटले जात आहे.

तसेच इस्त्राईलचे पंतप्रधान बेंजामिन नेतन्याहू यांचे सल्लागार मार्क रेगेव्ह यांनी सांगितले .

मानवी तस्करीप्रकरणी एनआयएचे १० राज्यांत छापे

नवी दिल्ली : राष्ट्रीय तपास संस्थेने (एनआयए) बुधवार दि. ८ नोव्हेंबर रोजी मानवी तस्करी प्रकरणी १० राज्यांमध्ये धडक करावाई केली. त्रिपुरा, आसाम, पश्चिम बंगाल, कर्नाटक, तामिळनाडू, तेलंगणा, हरियाणा, पुद्दुचेरी, राजस्थान आणि जम्मू-काश्मीर राज्यांमध्ये तपास संस्थेने छापे टाकले. ही कारवाई स्थानिक पोलिसांच्या मदतीने करण्यात आल्याचे एनआयएच्या सूत्रांनी स्पष्ट केले.

'एनआयए'च्या अनेक पथकांनी पहाटे एकाचवेळी १० राज्यांमध्ये मानवी तस्करीमध्ये सहभागी असलेल्या संशयितांविरुद्ध छापे टाकण्यास सुरुवात केली. १० राज्यांमध्ये ५० हून अधिक ठिकाणी ही कारवाई करण्यात आली. गेल्या महिन्यात बंगळूरू येथून 'एनआयए'च्या पथकाने श्रीलंकेतील मानवी तस्करी प्रकरणात तामिळनाडूतील फरार आरोपी इम्रान खान याला अटक केली होती होती. त्याने अन्य आरोपींना मदत केली होती. श्रीलंकन नागरिकांची बेंगळुरू आणि मंगळुरू येथे विविध ठिकाणी तस्करी केल्याचे तपासात उघड झाले होते. एनआयएने या प्रकरणातील पाच भारतीय आरोपींविरुद्ध प्राथमिक आरोपपत्र दाखल केले होते.

निष्पाप लोकांना आमिष

एनआयए इतर मानवी तस्करी प्रकरणांचा तपास करत आहे. ज्यात निष्पाप लोकांना तस्करांकडून खोटी आश्वासने देऊन आमिष दाखवले जाते, ज्यामध्ये कॅनडामध्ये रोजगारासाठी स्थलांतर करण्याबरोबच अन्य आमिषांचाही समावेश असल्याचे तपासात स्पष्ट झाले होते. याचा कारवाईचा पुढील भाग म्हणून आज १० राज्यांमध्ये धडक कारवाई केली.

उपमुख्यमंत्र्यांना पंढरीत पाऊल ठेवू देणार नाही

पंढरपूर : प्रतिनिधी पंढरीत कार्तिकी यात्रेची महापूजा उपमुख्यमंत्र्यांच्या हस्ते होत असते. लाखो भाविकांच्या उपस्थितीत हा सोहळा पार पडतो. मात्र, आता प्रथमच उपमुख्यमंत्र्यांच्या हस्ते होणा-या पूजेसंदर्भात मंदिर समितीसमोर पेच निर्माण झाला आहे. कारण राज्यात यंदा दोन उपमुख्यमंत्री आहेत. त्यामुळे पूजेचा मान नेमका कोणाला द्यायचा, यावरून अद्याप कोणताही निर्णय झालेला नाही. दरम्यान, याच मुद्यावर चर्चा करण्यासाठी आज मंदिर समितीची बैठक आयोजित केली होती. या बैठकीत मराठा आंदोलकही दाखल झाले होते. यावेळी त्यांनी जोरदार घोषणाबाजी करीत यंदाच्या पूजेसाठी कोणत्याही उपमुख्यमंत्र्यांना बोलावू नये, असे म्हटले. तसेच आम्ही त्यांना पंढरीत येऊ देणार नाही, असा इशाराही दिला. राज्यात आषाढी एकादशीला पंढरीत विठ्ठल-रुक्मिणीच्या पूजेचा मान मुख्यमंत्र्यांना, तर कार्तिकी एकादशीच्या पूजेचा मान उपमुख्यमंत्र्यांना असतो. त्यामुळे मुख्यमंत्री, उपमुख्यमंत्री त्या-त्यावेळी हजर होतात. आता कार्तिकी एकादशी जवळ आल्याने मंदिर समितीने त्यावर विचार विनिमय करण्यासाठी आज बैठक बोलावली होती. आज सकाळी बैठक सुरू होताच सकल मराठा समाजाच्या वतीने किरणराज घाडगे, संदीप मांडवे, रामभाऊ गायकवाड, नितीन शेळके आदी पदाधिका-यांनी मंदिर समितीच्या बैठकीत जाऊन सहअध्यक्ष गहिनीनाथ महाराज यांना कोणत्याही उपमुख्यमंत्री अथवा मंत्र्यांना निमंत्रण देऊ नका, असा इशारा दिला.यावेळी संतप्त आंदोलकांनी आधी आरक्षण, मग पूजा अशी घोषणाबाजी केली. एवढेच नव्हे, तर आरक्षण मिळेपर्यंत कोणत्याही मंत्री, आमदार अथवा खासदाराला पंढरीत पाऊल ठेऊ देणार नाही, अशी घोषणाही केली. त्यामुळे मंदिर समिती बैठकीत काही काळ तणाव निर्माण झाला. त्यामुळे नेमके कोणाला बोलवायचे, हाही प्रश्न अधांतरीच राहिला. त्यामुळे कार्तिकी पूजेचा मान नेमका कोणाला मिळतो आणि अशा परिस्थितीत मंदिर समिती काय निर्णय घेते, याकडे सर्वांचे लक्ष लागले आहे.तर सरकार, मंदिर समिती जबाबदार मराठा आरक्षणाचा मुद्दा अद्याप रखडलेलाच आहे. त्यामुळे मराठा आंदोलक आक्रमक आहेत. त्यातच आता कार्तिकी एकादशीच्या पूजेच्या मुद्यावरून सकल मराठा समाजाचे कार्यकर्ते आक्रमक झाले आहेत.

संपादकीय....

भूमध्य समुद्रावरील वर्चस्वाचा संघर्ष

इस्राईलच्या गाझावरील नियंत्रणामुळे पॅलेस्टाईनचा भूमध्य सागराशी असणारा संबंधच तुटला गेला. भूमध्य समुद्राचे जागतिक राजकारणातील महत्त्व हे पॅलेस्टाईन-इस्राईल संघर्षाचे एक मूळ कारण आहे. त्या दृष्टिकोनातूनही त्याकडे पाहिले पाहिजे.

पॅ लेस्टाईनमधील 'हमास' या संघटनेने नऊ ऑक्टोबर रोजी इस्राईलवर केलेल्या हल्ल्याने पॅलेस्टाईन-इस्राईल संघर्ष पुन्हा एकदा चिघळला आहे. जगाच्या इतिहासातील सर्वात दीर्घकाळ चाललेल्या या संघर्षाचे निराकरण न होण्याची असंख्य कारणे आहेत. कालानुरूप यातील नायक, खलनायकदेखील बदलत आहेत.परंतु योग्य उत्तर मिळण्यासाठी योग्य प्रश्न न विचारल्यामुळे पॅलेस्टाईन-इस्राईल संघर्षाची चर्चा ही कायमच विचारधारा, धर्म आणि नेतृत्व या चौकटीत केली जाते. जी बऱ्याचदा पूर्वग्रहदूषित असते. परिणामी या संघर्षाला जबाबदार असणारा सर्वात महत्त्वाचा घटक कायम दुर्लक्षित राहिला आहे. तो म्हणजे इस्राईलचे सागरी स्थान. या स्थानामुळे इस्राईल-पॅलेस्टाईन संघर्षाचे कायमस्वरूपी निराकरण होण्याची शक्यता जटील बनते.इस्राईल हे भूमध्य समुद्राच्या पूर्वकिनारपट्टीवर वसले असून इस्राईलने ज्या गाझा पट्टीवर हल्ला केला आहे तो भागदेखील समुद्रकिनाऱ्यावर वसला आहे. त्याचप्रमाणे दक्षिणेकडे तांबड्या समुद्राचा छोटासा भागदेखील इस्राईलला लाभला आहे. भूमध्य सागरातील हा २९० मैलाचा सागरी प्रदेश अरब-इस्राईल संघर्षाचे मूळ कारण का आहे, हे समजून घेण्यासाठी भूमध्य समुद्राचे जागतिक राजकारणातील महत्त्व समजून घेणे आवश्यक आहे.

भूमध्यसमुद्राचे महत्त्व जागतिक राजकारणात युरोपचे जे वर्चस्व निर्माण झाले ते भूमध्य समुद्रामध्ये असणाऱ्या भौगोलिक स्थानामुळे. जगातील सर्वात जुने सभ्यतेचे केंद्र आणि महत्त्वाचा व्यापारीमार्ग म्हणून भूमध्य समुद्राला ओळखले जाते.जगातील २१ देशांची सीमा या प्रदेशाला जोडली आहे. युरोप, आफ्रिका आणि आशियाला जोडणारा महत्त्वाचा सागरी दुवा ही भूमध्य सागराची अनन्यसाधारण ओळख. जिब्राल्टर खाडी आणि सुएझ कालवा ही जागतिक व्यापाराच्या दृष्टीने भूमध्य सागराची प्रवेशद्वारे आहेत. त्यामुळेच जागतिक राजकारणातील वर्चस्वाचा मार्ग हा भूमध्य समुद्रातून जातो असे म्हणतात.जागतिक राजकारणात आपल्याला याचा प्रत्यय अनेकदा आला आहे. ब्रिटन आणि फ्रान्स यांच्यातील १७९९ मधील 'नाईलचे युद्ध' आणि १८०५च्या ब्रिटन आणि स्पेन-फ्रान्स मधील ट्रॅफलगारच्या युद्धात ब्रिटनने मिळवलेल्या विजयाने ब्रिटिशांचा भूमध्यसमुद्रावर अंमल सुरु झाला. पुढे १८६९ मध्ये सुएझ कालवा हा व्यापारासाठी खुला करण्यात आला.त्यामुळे युरोप आणि आशिया यांच्यातील व्यापार अधिक जोमाने चालू झाला. ब्रिटन जागतिक महासत्ता म्हणून खऱ्या अर्थाने उदयास आली. त्याचा फायदा ब्रिटनला दोन्ही महायुद्धांत झाला. दुसऱ्या महायुद्धात तर ब्रिटनने कैरो येथे 'मिडल इस्ट कमांडची' स्थापना केली होती. याअंतर्गत पॅलेस्टाईन, एडन, सायप्रस, इजिप्त, इथिओपिया, केनिया, ग्रीस, लिबिया, इराक, सुदान आणि पर्शियन आखात या भूमध्य समुद्रातील देशांचे संरक्षण करण्याची जबाबदारी सैन्यांच्या तीनही दलांवर सोपवली होती.यावरून ब्रिटिश साम्राज्यासाठी भूमध्य समुद्राचे महत्त्व लक्षात येते. दुसऱ्या महायुद्धानंतर वेगाने बदलत चाललेल्या जागतिक राजकारणात ब्रिटनला कमीतकमी युरोपमधील आपले स्थान अबाधित ठेवायचे होते. 'बाल्फर जाहीरनाम्या'नुसार भूमध्य समुद्राच्या पूर्वेला इस्राईलला दिलेल्या भूमीच्या मागे ब्रिटनचे हे भूराजकीय समीकरण होते.भूमध्य सागराचे जागतिक राजकारणातील महत्त्व जसे ब्रिटनला परिचित होते; तसेच अरब देशांनाही होते. पहिल्या महायुद्धात १९१४ रोजी ऑटोमन साम्राज्याने रशियावर केलेल्या हल्ल्यामागे भूमध्य समुद्रावर अधिपत्य प्रस्थापित करणे हाच हेतू होता. इस्राईलच्या स्थापनेनंतर ब्रिटिशांचा भूमध्य समुद्रावरील प्रभाव 'जैसे थे' राहण्यास खूपच मदत झाली.परिणामी दुसऱ्या अरब-इस्राईल संघर्षामागेदेखील भूमध्य समुद्रातील वर्चस्व कोणाचे हाच कळीचा मुद्दा होता. १९५६ मध्ये गमाल अब्दुल नासीर यांनी थेट 'सुएझ कॅनॉल कंपनी'च्या राष्ट्रीयीकरणाचा निर्णय घेतला आणि १८६९पासून ब्रिटिश-फ्रेंच यांचा असलेला अंमल संपुष्टात आणला. या निर्णयाविरोधात २९ ऑक्टोबर १९८६ मध्ये इस्राईल, फ्रेंच आणि ब्रिटिशांनी थेट इजिप्तविरोधात युद्ध पुकारले. महत्त्वाची गोष्ट म्हणजे या हल्ल्याचे केंद्र हे गाझापट्टी होते.अमेरिकेनेदेखील नंतरच्या काळात ब्रिटिशांचेच धोरण पुढे चालू ठेवले. जागतिक राजकारणात आपले वर्चस्व ठेवण्यास ब्रिटिशांच्याप्रमाणेच अमेरिकेलाही मदत झाली. नव्याने घोषित करण्यात आलेली 'भारत-युरोप-मध्य आशिया आर्थिक मार्गिका' हे देखील कारण 'हमास'च्या हल्ल्यामागे असण्याची राष्ट्राध्यक्ष जो बायडेन यांनी व्यक्त केलेली शंकादेखील याच पार्श्वभूमीवर बघितली पाहिजे.

गेल्या वर्षी भारत, इस्राईल, अमेरिका आणि संयुक्त अरब अमिरात (ख२ण२) या राष्ट्रप्रमुखांच्या बैठकीत या प्रकल्पाची संकल्पना चर्चेत आली. मे २०२३ मध्ये अमेरिका, सौदी अरेबिया, संयुक्त अरब अमिरात आणि भारत यांच्या राष्ट्रीय सुरक्षा सल्लागार परिषदेत या प्रकल्पावर शिक्कामोर्तब झाले. जी-२० परिषदेत या प्रकल्पात अमेरिकेसहित सौदी अरेबिया, संयुक्त अरब अमिरात, युरोपियन महासंघ, इटली, फ्रान्स, जर्मनी आणि भारत यांचा सहभाग असल्याचे स्पष्ट झाले.या प्रकल्पाचे भारत ते पर्शियन आखात (पूर्व मार्गिका) आणि पर्शियन आखात ते युरोप (उत्तर मार्गिका) असे दोन भाग असून यामध्ये सागरी मार्ग आणि लोहमार्ग या दोहोंचाही समावेश आहे. तसेच अरबी समुद्र, पर्शियन आखात आणि भूमध्य समुद्र हे भू-राजकीयदृष्ट्या महत्वाचे असणारे सागरी प्रदेश या मार्गिकेच्या कक्षेत येणार आहेत.हिंद-महासागर आणि भूमध्य समुद्र यांना जोडणारा हा मार्ग आहे. इस्राईल जरी या प्रकल्पात सहभागी झाला नसला तरीही अमेरिका-सौदी अरेबिया-इस्राईल यांच्यात पडद्यामागे सुरु असणारे बोलणे इस्राईलचा कधीही समावेश या प्रकल्पात होऊ शकतो हे दर्शविते. इस्राईलच्या समावेशाने भूमध्य समुद्रात पुन्हा एकदा इस्राईलला बळ मिळण्याची शक्यता आहे.चीनने २०13 पासूनच 'वन बेल्ट, वन रोड' या महत्त्वाकांक्षी प्रकल्पाद्वारे भूमध्य समुद्रावर वर्चस्व प्रस्थापित करण्याचा प्रयत्न केला आहे. ऑगस्ट २०२३ मध्ये झालेल्या 'वन बेल्ट, वन रोड' या परिषदेत १५५ देश आणि ३२ आंतरराष्ट्रीय संघटनांनी भाग घेतला होता. चीनने स्थापना केलेली चीन-अरब शिखर परिषद आणि सौदी अरेबिया आणि इराण मध्ये केलेली मध्यस्थीदेखील या भू-राजकीय समीकरणाचाच भाग आहे.जगातील सुमारे ८० टक्के व्यापार हा भूमध्य समुद्रातून होतो. १९९५ ते २०२२ पर्यंत येथील कार्गो जहाजांची संख्या सुमारे ४७७ टक्क्यांनी वाढली आहे. पश्चिम भूमध्य समुद्रात सर्वात जास्त नैसर्गिक वायूचे साठे इजिप्तमध्ये आणि त्यानंतर इस्राईलमध्ये आहेत.यावरून भूमध्य समुद्राचे, अरब देशांचे आणि इस्राईलचे जागतिक आर्थिक राजकारणातील महत्त्व लक्षात येते. १९ व्या शतकातील ब्रिटनने भूमध्य समुद्रात वर्चस्व राखण्यासाठी आखलेल्या धोरणामुळे इस्राईलचा जन्म झाला. अमेरिकेच्या धोरणाने इस्राईलच्या भूराजकीय स्थानाला अधिमान्यता मिळाली.चीनच्या वाढत्या हस्तक्षेपाने भूमध्य समुद्र पुन्हा एकदा महासत्तांच्या संघर्षाचे केंद्र बनले, जिचा इस्राईल हा मुख्य घटक आहे. या बदलत्या भू-राजकीय आणि भू-आर्थिक स्थित्यंतरात अरब देशातील राजकीय समीकरणेदेखील बदलत चालली आहेत.

प्रतिभा समुखराव हिच्या यशाची कहाणी

प्रतिभा बळीराम समुखराव ही मौजे महाळंगी ता.अहमदपूर जि.लातूर येथील अनुसूचित जाती या संवर्गातील मातंग समाजात जन्मलेली, घरात अठरा विश्व दारिद्र्य, वडिलांना नौकरी नाही,कुठला व्यावसाय नाही म्हणून टेलरिंगचे काम शिकण्यासाठी आपलं कुटुंब घेऊन लातूरला आले, घरात उच्च शिक्षणाचा कसलाही वारसा नाही; परंतु आपल्या मुलांनी शिकून खूप मोठे व्हावे असे त्यांना मनोमन वाटे मोठ्या मुलाला लातूरच्या यशवंत विद्यालयात प्रवेश दिला तर प्रतिभाही जिजामाता कन्या प्रशालेत शिकू लागली, ती इयत्ता तिसरीमध्ये असताना वडिलांचा अपघाती मृत्यू झाला ,घरातला कर्ता पुरुष गेल्यावर 'आभाळ फाटने काय असते ' ते सांगण्याची आवश्यकता नाही वडिलांच्या मृत्यूनंतर प्रतिभा काही वर्षे लातूरमध्येच आपल्या काका, काकूंकडे राहून शिकू लागली पण वडिलांच्या मृत्यूनंतर तिचे मन लातूरमध्ये रमले नाही तिची आई लहान,लहान मुलांना घेऊन पानगाव ता. रेणापूर जिल्हा लातूर येथे आपल्या आई वडिलाकडे माहेरी आल्या,तिथेच प्रतिभाने आपले शालेय शिक्षण पूर्ण केले आपल्या पतीचे स्वप्न साकार करण्यासाठी श्रीमती शीला समुखराव यांनी स्वतःला शिक्षित करण्याचे ठरवले त्यांनी इयत्ता सातवीची बहि:स्थ परीक्षा उत्तीर्ण करून आपल्या पतीचे स्वप्न साकार करण्यासाठी स्वतः अंगणवाडी सेविकेची नौकरी पत्करली . दोन मुलगे, दोन मुली या अनाथ मुलांना ख-या अर्थाने आधार दिला तो काकांनी त्यांनी उच्च शिक्षणाचे महत्त्व सांगीतले आणि या मुलांच्या सर्व शिक्षणाचा आर्थिक भारही त्यांनी उचलला. त्यानंतर सर्व मुलं मन लावून शिकू लागली आज प्रतिभा एम.ए.गृहशास्त्र ,एम.ए.मराठी बी.एड.आणि आता पीएच.डी.पदवी प्राप्त करणारी मातंग समाजातील मोजक्या मुलींपैकी एक! प्रतिभाच्या वडिलांनी पाहिलेलं स्वप्न साकार करतांना तिच्या मौखिक परीक्षेवेळी तिचे डोळे पाण्याने डबडबलेले पाहिले खरंतर तिच्या समुखराव कुटुंबात एम.ए.करून विद्यावाचस्पती (पीएच.डी.)ही पदवी मिळविणारे कोणीही नाही आज प्रतिभा किंवा तिचे भावंडे एकाच विषयात एम.ए.करून थांबलेले नाहीत तर, तीन - तीन,चार -चार विषयात एम.ए,बीएड,एल.एल.एम.पीएच. डी.करून नौकरी करतात; परंतु प्रतिभाचं यश नक्कीच वाखाणण्याजोगे आहे. तिच्या यशाचे श्रेय ती आपल्या काका मावशीलाच देते. प्रतिभाची कहाणी ऐकल्यानंतर कोणालाही नवल वाटेल कारण मातंग समाजातील अनेक विद्यार्थी घरची आर्थिक परिस्थिती बरोबर नाही म्हणून शिक्षण अर्धवट सोडून देतात आणि गावकीची काम करण्यात धन्यता मानतात;परंतु मातंग आणि इतर बहुजन समाजातील विद्यार्थ्यांनी प्रतिभा समुखरावचा आदर्श घेऊन वाटचाल केली तर जीवनात कधीही अपयश येणार नाही तिने ज्या जिद्दीने, चिकाटीने शिक्षण घेतले ते समाजाने नोंद घेण्यासारखे आहे असे मला वाटते एक कवी आपल्या कवितेत म्हणतो,

'असे जगावे दुनियेमध्ये आव्हानाचे लावून अत्तर,।
नजर रोखूनी नजरेमध्ये आयुष्याला द्यावे उत्तर।।
अशी दांडगी इच्छा ज्याची मार्ग तयाला मिळती सत्तर
नजर रोखूनी नजरेमध्ये आयुष्याला द्यावे उत्तर ।।

प्रतिभाच्या पुढील वाटचालीसाठी माझ्या हार्दिक शुभेच्छा!

प्रा.डॉ.शोभा हानवते
छत्रपती संभाजी नगर मोबाईल क्र.९४२३४४८०१७

इमारत व इतर बांधकाम कामगारांच्या निधीवर दिवसा ढवळ्या दरोडा?

. देशातील सर्वात मोठा उद्योग धंदा म्हणजेच इमारत बांधकाम धंदा,(बिल्डिंग कॉन्ट्रक्शन) यावरच अवलंबून असतात ९४ प्रकारचे कच्चा माल पुरवठा करणारे उद्योग धंदे व ९४ प्रकारचे असंघटित कामगार कारागीर ते सर्व बहुजन समाजातील वंचित आणि अशिक्षित अडाणी गरजू व्यसनी समजला जाणारा घटक म्हणजे मिळेल ते काम मिळेल ती मजूरी घेणारा आपला आणि आपल्या कुटुंबाचा कसाबसा अर्धपोटी उपाशी राहून उदरनिर्वाह करणारा असंघटीत कामगार.आर्थिक,शैक्षणिक,सामाजिक वैद्यकीय दृष्ट्या अपंगत्व असलेला आणि गांव सोडून पोटभरण्यासाठी भटकणारा असा असंघटित नाका,कामगार म्हणजेचं इमारत व इतर बांधकाम करणारा कामगार.याचं इमारत व इतर बांधकाम कामगारांच्या निधीवर दिवसा ढवळ्या दरोडा?. टाकण्याचे जाहिरात वर्तमानपत्रात दिली जात आहे.

इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याणकारी मंडळांचे ध्येय उद्धेश आणि उद्दिष्ट हे कामगारांना कल्याणकारी योजनेची माहिती देऊन त्यांची नांव नोंदणी करून घेणे हे आहे. त्यासाठी त्यांनी महाराष्ट्र राज्य परिवहनाच्या म्हणजेच प्रत्येक गावात जाणाऱ्या एस टी वर तिन्ही बाजूला जाहिरात केली आहे.प्रत्येक डेपो,ग्रामपंचायत,पंचायत समिती मध्ये जाहिराती लिहून ठेवल्या आहेत.ते वाचून इमारत व इतर कामगार नांव नोंदणीसाठी जातात तेव्हा त्यांना समाधान कारक उतरे दिली जात नाही.कार्यकर्ते गेले तर कर्मचारी नाही असे उतर दिली जातात.असे असतांना ही करोडो रुपयांची जाहिरात करणारी मोबाईल येल्डी वाहनाची गरज काय?. तोच पैसा कामगारांची नांव नोंदणी करणाऱ्या कार्यालयात कर्मचारी अधिकारी यांना साधन सामुध्री साहित्य उपलब्द करण्यासाठी खर्च करावा.आणि कामगारांच्या न्याय हक्क अधिकारासाठी लढणाऱ्या कामगार संघटनेला प्राधान्य देऊन इमारत व इतर बांधकाम कामगारांना जास्तीतजास्त कल्याणकारी योजनेचा लाभ द्यावा. आणि इमारत व इतर बांधकाम कामगारांच्या निधीवर दिवसा ढवळ्या दरोडा घालण्याची मानसिकता बदलावी.

इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याणकारी मंडळाचा उद्धेश आणि उद्दिष्ट डोळ्यासमोर ठून वागावे.ऑनलाईन ऑफ लाईन नोंदणी प्रक्रिया सुलभीकरण करावे,इमारत व इतर बांधकाम कामगारांना माहिती खूप मिळाली आहे.पण नांव नोंदणी करतांना मध्ये येणारे झारीतील शुक्राचार्य दलाल,एजन्सी भ्रष्टाचारी कर्मचारी यांचा बंदोबस्त झाला पाहिजे.तो होत नसल्यामुळेच ९३ टक्के असंघटीत इमारत कामगार कल्याणकारी योजने पासून वंचित आहेत.इमारत बांधकाम साईट वर कामगारांची खऱ्या अर्थाने नोंदणी झाली पाहिजे. ती कोणतीही संघटना करू शकत नाही.आणि कामगार संघटीत झाला तर मालक ठेकेदार सब लेबर सप्लायर,मुकादम या कामगारांची कामावरून आणि राहत्या ठिकाणावरून हक्कालपट्टी करतात. कामगार कार्यालयाचे अधिकारी त्याला मोबदला मलिदा मिळत असल्यामुळे नांव नोंदणीचे अभियान राबविण्यात असमर्थ आहेत.हे सत्य कोणीच नाकारू शकत नाही.कल्याणकारी योजनांच्या लाभ देण्याच्या पद्धतींत सुटसुटीतपणा आणणे आवश्यक असतांना त्याकडे गांभीर्याने पाहिले जात नाही.इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याणकारी महामंडळाकडे सेस करातून मोठ्या प्रमाणात निधी जमा झाला आहे.त्याचे योग्य पद्धतीने वाटप न होता जाहिरात बाजीवर मोठ्या प्रमाणात खर्च करून प्रचंड भ्रष्टाचार होत आहे. म्हणूनच इमारत व इतर बांधकाम कामगारांच्या निधीवर दिवसा ढवळ्या दरोडा?.घालण्याची जाहिरात केली जात आहे.ती सरकारने थांबवावी अन्यता प्रचंड जन आंदोलन उभे राहिल्या शिवाय राहणार नाही.

देशातील असंघटीत कामगारांना संघटीत करून न्याय हक्क व अधिकार मिळवून देणारे महात्मा ज्योतीराव फुले,रावबहादूर नारायण मेंघाजी लोखंडे हे आहेत त्यांनी त्यांनी १८८४ ते १८९० पर्यंत जो संघर्ष केला. त्यामुळेच कामगारांना रविवारची सुट्टी व आठ तास कामाची दिवटी मिळत आहे.आपल्या देशातील उच्चवर्णीयांना कोणालाही याची जाणीव आणि कणव नव्हती पण आपणं ज्या इंग्रजाना आपल्याला गुलाम केल अस म्हणतो त्यांनीच या बांधकाम व असंघटित क्षेत्रातील कामगारांसाठी मुंबई येथे पहिले कामगार कार्यालय स्थापन केले.त्यावेळचे लॉरड लाईड यांनी हे काम आपल्या निदर्शनात पूर्ण केले.त्यावेळी संपूर्ण भारतात एकच कामगार कार्यालय होते. त्यावेळेपासून कार्यालयाने आजतागायत यशस्वीरीत्या कामकाज केले आहे.१९२६ साली या कार्यालयाचे नाव बदलून संचालक. माहिती व कामगार इंनटिलिजनस असे ठेवण्यात आले.१९३९ साली कामगार कार्यालये विभाजन करण्यात आले.१९४७ साली मुंबई कामगार कार्यालयाची पुनर्रचना करण्यात आली.१९५३ साली कामगार कल्याण मंडळांची स्थापना होई पर्यंत हे कामकाज कामगार कल्याण यांच्यामार्फत कामगार आयुक्त पाहत होते. १९७९ साली कामगार कार्यालयाची फेररचना करुन तीन विभाग करण्यात आले. विविध कामगार कायदे करण्यात आहे.कामगार आयुक्त यांचेकडून एकूण २४ कामगार कायदे तयार करण्यात आले. त्यामधील १९ कायदे केंद्रीय कायदे व उर्वरित ६ कामगार कायदे हे राज्यसरकार यांच्या अखरितयाखाली आहेत.

इमारत व इतर बांधकाम कामगार (रोजगार व सेवाशर्ती नियमन) अधिनियम,१९९६.इमारत व इतर बांधकामावर काम करणा-या कामगारांच्या सेवाशर्ती नियमित करण्यासाठी, त्याचप्रमाणे त्यांना सुरक्षा,आरोग्य,आणि कल्याणकारी योजना पुरविण्यासाठी व त्याशी निगडीत इतर सर्व बाबींच्या नियंत्रणासाठी हा अधिनियम अस्तित्वात आलेला आहे. ज्या आस्थापनेत गेल्या १२ महिन्यातील कोणत्याही एका दिवशी १० किंवा त्याहून अधिक बांधकाम कामगार किंवा इतर बांधकाम करणारे मजूर कामावर ठेवण्यात आलेले असतील, अशा सर्व आस्थापनांना हा अधिनियम लागू आहे.महाराष्ट्र शासनाने दिनांक ५ फेब्रुवारी २००७ रोजी जारी केलेल्या अधिसूचने अन्वये महाराष्ट्र इमारत व इतर बांधकाम कामगार (रोजगार व सेवाशर्ती नियमन) नियम, २००७ लागू केलेला आहे. त्याचप्रमाणे, दिनांक १ मी २०११ रोजी इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याण मंडळाची स्थापनाही केलेली आहे.यात कामगारांचे कमी आणि कर्मचारी दलाल एजंट यांचेच मोठे कल्याण झाले आहे.

कामगार नोंदणीसाठी गाव गल्ली वस्ती तालुका शहर राज्य देश यामधून विविध संघटना सेवाभावी संस्था,कामगार संघटना,युनियन राजकीय सामाजिक संघटना याची निर्मिती करण्यात आली त्यांना शासकीय नोंदणी करुन कामगारांना न्याय हक्क अधिकार मिळवून देण्यासाठी प्रबोधन करण्यासाठी कामगार योजनांचा प्रचार प्रसार करण्यासाठी शासनाने रजिस्ट्रेशन दिले होते.पण आता उलट झाले आहे.प्रत्येक कामगार संघटना, सेवाभावी संस्था, युनियन सामाजिक, राजकीय संघटना यांनी कामगारांना विविध योजना मिळवून देतो यासाठी शासनाकडून मिळणाऱ्या लाभातील आपला आर्थिक वाटा अगोदरच निश्चित केला आहे.जागोजागी कामगार नोंदणी करणारे दुकाने उघडून ठेवण्यात आली आहेत.कर्मचारी अधिकारी यांना जो जास्त कमिशन देईल तोच या असंघटीत कामगारांचे कामगार मेळावे घ्याला लागले आहेत. त्या कार्यक्रमाला प्रमुख उपस्थिती त्या त्या जिल्ह्यातील सहाय्यक कामगार आयुक्त अधिकारी कर्मचारी आपली हजेरी लावत आहेत. त्यामुळेच असंघटीत इमारत व इतर बांधकाम कामगारांच्या कल्याणकारी योजनेचे लाभार्ती खरे कमी आणि बोगस जास्त होत आहेत.बोगस एक वेळा नांव नोंदी करू शकतो पण दुसऱ्यावेळी दलाल कर्मचारी आणि बोगस कामगार संघटना,सेवाभावी संस्था,राजकीय संघटना युनियन यशस्वी होऊ शकत नाही.कारण वर्ष भरात खऱ्या खुऱ्या कामगारांना आणि संघटनांना यांची माहिती झाली असते तेव्हा माझ्या सारखा कामगार प्रतिनिधी पत्रकार अभ्यासक यावर हे सर्व लिहू शकतो. म्हणूनच मी लिहतो की इमारत व इतर बांधकाम कामगारांच्या निधीवर दिवसा ढवळ्या दरोडा आहे,याविरोधात इमारत व इतर बांधकाम कामगार संघटनांनी हे निविदा मागे घेण्यासाठी प्रत्येक जिल्ह्यातील सहाय्यक कामगार आयुक्तांना निवेदन द्यावे,अधिक माहितीसाठी संपर्क करावा.

सागर रामभाऊ तायडे
९९२०४०३८५९,भांडूप मुंबई.
अध्यक्ष - सत्यशोधक कामगार संघटना,स्वतंत्र मजदूर युनियन महाराष्ट्र राज्य.

फटाक्यांना फाटा द्या!

दसरा आणि दिवाळी हे आनंदोत्सवाचे मोठे सण आहेत यात शंका नाही पण हा आनंदोत्सव साजरा करताना काही गोष्टींचे भान ठेवायलाच हवे. दिवाळीत तर आनंदाचा स्फोट होत असतो. हा स्फोट फटाक्यांचा असतो. सध्या देशासमोर हवा प्रदूषणाची फार मोठी समस्या बनली आहे. प्रदूषणाबाबत एकमेकांना दूषण देण्यापेक्षा आपण सारेच त्याला जबाबदार आहोत हे लक्षात घ्यायला हवे. प्रदूषण केवळ राज्यांपुरते मर्यादित नाही तर ती संपूर्ण देशाची समस्या आहे. दिवसागणिक वाढत्या वायुप्रदूषणामुळे आरोग्यावर दुष्परिणाम होत आहेत. या पार्श्वभूमीवर राज्याच्या आरोग्य विभागाने मुंबईसह राज्यातील १७ शहरे प्रदूषित असल्याचा अहवाल जाहीर केला आहे. मुंबईसह आजूबाजूच्या शहरांत गत काही दिवसांत वायुप्रदूषणात मोठी वाढ झाली आहे. हवेची गुणवत्ता खालावत असल्याने श्वसनाच्या आजारांनी नागरिक त्रस्त आहेत. मुंबईसह राज्यातील हवेची ढासळलेली गुणवत्ता आणि दिवसेंदिवस वाढणा-या प्रदूषणाच्या प्रश्नावर उच्च न्यायालयाने राज्य सरकार, सर्वच प्रशासन यंत्रणा, पालिका प्रशासन आणि प्रदूषण नियंत्रण बोर्डाला धारेवर धरले. खालावत चाललेली हवेची गुणवत्ता ही कुणा एकाची जबाबदारी नाही, सर्व प्रशासकीय यंत्रणांनी एकत्र येऊन याबाबत काम करण्याची गरज असल्याचे न्यायालयाने स्पष्ट केले आहे. उच्च न्यायालयाने हवेची गुणवत्ता सुधारा अन्यथा बांधकाम प्रकल्प रोखू असा इशारा राज्य सरकार आणि पालिका प्रशासनाला दिले आहेत. मुंबई शहर व उपनगरांत सुरू असलेल्या बांधकाम प्रकल्पांमुळे हवेत मोठ्या प्रमाणावर धुळीचे कण पसरत आहेत. ही गंभीर बाब आहे. हा सर्वसामान्य लोकांच्या जीवन-मरणाचा प्रश्न आहे. आम्हाला विकासकामांपेक्षा लोकांचा जीव महत्त्वाचा आहे असेही न्यायालयाने म्हटले आहे. दिवाळीत फोडल्या जाणा-या फटाक्यांबाबत सर्वोच्च न्यायालयाने मंगळवारी महत्त्वपूर्ण निर्णय दिला आहे. त्यानुसार प्रदूषणकारी फटाक्यांवर देशभरात बंदी घालण्यात आली आहे. बेरियमयुक्त फटाक्यांवर बंदी आदेश फक्त वायुप्रदूषणाने त्रस्त दिल्ली व परिसरासाठी नसून संपूर्ण देशामध्ये लागू आहेत असे सर्वोच्च न्यायालयाने स्पष्ट केले आहे. एका याचिकेद्वारे राजस्थान सरकारला फटाक्यांवर बंदी घालण्याचे निर्देश देण्याची मागणी करण्यात आली होती. दिवाळी व लग्नसराईमध्ये उदयपूर शहरात फटाके फोडण्यावर बंदी घालण्याबाबत राजस्थान सरकारला आदेश देण्याची मागणी हस्तक्षेप याचिकेत करण्यात आली होती. त्यावर न्या. ए. एस. बोपन्ना व न्या. एम. एम. सुंदरेश यांच्या खंडपीठाने म्हटले की, या प्रकरणात वेगळे आदेश देण्याची गरज नाही. यापूर्वीच्या आदेशात वायुप्रदूषणाबरोबर ध्वनिप्रदूषण कमी करण्यासाठी पाऊल उचलण्याचे निर्देश देण्यात आले आहेत तसेच बेरियम आणि प्रतिबंधित रसायनापासून तयार करण्यात आलेल्या फटाक्यांवर अगोदरच बंदी घालण्यात आली आहे. त्यामुळे फटाक्यांवरील बंदीचे आदेश फक्त दिल्ली आणि परिसरापुरते मर्यादित नाहीत तर ते सगळ्या राज्यांना बंधनकारक आहेत.राजस्थान सरकारनेसुद्धा त्याचे पालन करावे. फटाक्यांमुळे ओढवणा-या हानीकारक दुष्परिणामांबाबत सर्वसामान्य लोकांमध्ये जनजागृती करण्याची गरज आहे. आश्चर्याची गोष्ट म्हणजे आजकाल लहान मुले जास्त फटाके वाजवत नाहीत पण मोठे वाजवतात! प्रदूषण व पर्यावरण संरक्षण हे न्यायालयाचे काम नाही. त्यासाठी लोकांना पुढे आले पाहिजे. वायू व ध्वनिप्रदूषण कमी करणे ही प्रत्येकाची जबाबदारी आहे. बेरियम हा धातू रासायनिकदृष्ट्या अस्थिर असतो. त्यामुळे तो मूलद्रव्याच्या स्वरूपात सापडत नाही. मात्र त्याची संयुगे अतिशय विषारी असतात. बेरियमचे आयन अधिक प्रमाणात शरीरात गेल्यास त्याचा मज्जासंस्थेवर परिणाम होतो. त्यामुळे कंप सुटणे, अशक्तपणा, भयगंड, श्वसनात अडथळा, अर्धांगवात अशा गंभीर समस्या उद्भवण्याचा धोका असतो. डोळे, पचनसंस्था, हृदयक्रिया, श्वसनसंस्था व त्वचेवरही बेरियमचे दुष्परिणाम होतात.दिवाळीत उडवल्या जाणा-या फटाक्यांचे प्रदूषण प्राणी, पक्षी, वृद्ध नागरिक, गरोदर स्त्रिया, लहान मुले, रुग्ण यांना सर्वाधिक त्रासदायक ठरते. या फटाक्यांमुळे होणा-या ध्वनी व वायुप्रदूषणाची मुंबई उच्च न्यायालयाने दखल घेतली असून दिवाळीत सायंकाळी ७ ते रात्री १० या वेळेतच फटाके वाजवण्याची परवानगी दिली आहे. दिवाळी निरोगी वातावरणात साजरी करायची की फटाक्यांमुळे होणा-या प्रदूषणात याचा निर्णय नागरिकांनी घ्यायचा आहे असे उच्च न्यायालयाने म्हटले आहे. फटाके वाजवण्यावरील निर्बंधांचे काटेकोरपणे पालन करण्याची जबाबदारी पोलिस आणि महापालिका प्रशासनाची राहील असेही न्यायालयाने स्पष्ट केले आहे.

माणसाला सन्मान देणारे महान संविधान

संविधानापुर्वी देशात मनुस्मृती नुसार कायदे होते म्हणून हजारो वर्षांपासून माणसाला माणसापासून दुर केले, माणसाने माणसाला हिन व तुच्छ लेखुन स्वतः ला इतरांना पेक्षा श्रेष्ठ लेखण्याची व माणुसकी ला काळीमा फासणारी संस्कृती येथे होते. कुत्र्या मांजराला घरा वावर होता पण माणसाला गाव बंदी होती, गावात राहणाऱ्यांना मनुस्मृती विरूद्ध बोलण्याचे वागण्याचे स्वातंत्र्य नव्हते. केवळ सेवा करून एकाच वर्णाचे श्रेष्ठत्व मान्य करायचे व स्वतः कमवलेले दान दक्षीणा स्वरूपात देऊन मोकळे व्हायचे. देशात ब्रिटिश आले ब्रिटिशांच्या येण्याने शिक्षण, राजकारण व नोकरी मध्ये हजारो वर्षांपासून हक्क अधिकार नाकारून माणसिक गुलाम बनवलेल्या लोकांना स्थान मिळाले परंतु सामाजिक पातळीवर मात्र मनुचेच कायदे अस्तित्वात होते. परंतु बोधिसत्व डॉ बाबासाहेब आंबेडकर यांनी भारताच्या सर्वांगीण उन्नतीसाठी जगातील एकमेव श्रेष्ठ संविधान निर्माण केले व सर्वात अगोदर मनुस्मृती ने प्रस्थापित केलेली विषमता, अस्पृश्यता व भेदभाव बाजूला सारून प्रत्येक माणासाला सारखे केले. मनुस्मृती ने चार वर्ण तयार करून त्यांची कामे वाटून दिली व एका वर्णातुन दूसऱ्या वर्णात जाण्याचे सर्व रस्ते बंध करून दिलेल्या कामाला च धर्म मानून धर्माचे पालन करणे हेच पुण्याचे काम समजून माणसाला मर्यादित, गुलाम करून एकप्रकारे माणसाचे अस्तित्व च नाकारले. परंतु हजारो वर्षांपासून चालत आलेल्या या व्यवस्थेला डॉ बाबासाहेब आंबेडकर यांनी संविधानाच्या माध्यमातून उलथून टाकून प्रत्येक माणसाला समान केले. भारतीय संविधान कलम १४ नुसार समतेचा अधिकार बहाल केला आणि धर्म, वंश, लिंग, जात किंवा जन्मस्थान यावरून कोणताही भेद करता येणार अशी तरतुद केली. म्हणजे आता वर्णव्यवस्था नसुन प्रत्येक जन माणूस म्हणून जगेल व सारख्या च प्रमाने सर्वांना महत्त्व राहील. कोणीही श्रेष्ठ कनिष्ठ राहणार नाही. म्हणजेच कायदा प्रत्येकाचे समान संरक्षण करेल. हजारो वर्षांपासून स्वतः चे वर्चस्व स्वतः सांगणाऱ्यांना, व इतरांना तुच्छ लेखणाऱ्यांना या कलमामुळे धक्काच बसला. कारण मनुस्मृती नुसार चार वर्ण समप्रमाणात कधीच येऊ शकत नव्हते. प्रत्येकाला काही मर्यादा होत्या परंतु संविधानाने सर्व तोडून, वर्णव्यवस्था गाडून मानसाला महत्त्व निर्माण करून दिले. पुढे कलम क्रमांक १५ मध्ये राज्य कोणत्याही नागरिकांशी धर्म,जात,वंश,लिंग व जन्मस्थान यावरून भेदभाव करणार नाही. थोडक्यात काय तर जात धर्म लिंग वंश बघून कोणत्याही सरकारला कोणतीही बाब नाकारून लोकांना वंचित ठेवता येणार नाही. कलम क्रमांक १७ नुसार कोणत्याही नोकरी मध्ये वरील बाबीचा विचार करून नोकरी नाकारता येणार नाही. कारण संविधानापुर्वी ब्रिटिश राजवट वगळता मोक्याच्या ठिकाणी एकाच वर्णाचे वर्चस्व होते. हे वर्चस्व कलम क्रमांक १६ ने नष्ट करून माणसाला प्राधान्य दिले. कलम क्रमांक १७ नुसार अस्पृश्यता निवारण करून समतेची क्रांती केली. कलम क्रमांक १४,१५,१६ मध्ये माणसाला समता प्रस्थापित करून दिलीच. परंतु वर्णव्यवस्थेमधुन पुढे निर्माण झालेली अस्पृश्यता नष्ट करणेही गरजेचे होते. कारण मनुस्मृती नुसार माणसाच्या स्पर्शाने काही लोक बाटायचे. आता कलम १७ नुसार बाटणारे लोक पवित्र करण्याचे काम केले. आणि कलम क्रमांक१७ असताना एखादा व्यक्ती स्पर्शाने बाटलाच तर बाटणाऱ्याला शिक्षा होते. म्हणजे अस्पृश्यता निर्मूलन कलम १७ ने केले आहे. आता काही लोकांना प्रश्न पडला असेल कलम १४–१६ तिन कलमांनुसार धर्म, जात, वंश लिंग व जन्मस्थान वरून भेद करताच येत नव्हता तळ मग कलम क्रमांक १७ हे घेण्यामागचे मुळ कारण काय तर. थोडक्यात सांगायचे झाल्यास भारत जातीप्रधान आहे. म्हणुन प्रत्येक जात एकमेकांना उच्च निच समजत असते. जाती जातीतील लोकांनी भेद करू नये जसे बामणांनी मराठा, जाट, राजपूत यांना कमी लेखु नये मराठ्यांनी कुणबी, तेली,माळी साळी, कुंभार धनगर यांना कमी लेखु नये व अशा प्रकारची विषमता राहुच नये म्हणून १४–१६ कलम आणि ज्यांना अस्पृश्य समजून गावाबाहेर ठेवले मांग, महार चांभार, भंगी अशा जाती साठी कलम क्रमांक १७ हि गोष्ट लक्षात घेण्यासारखी आहे. आणि सर्वात महत्त्वाचे म्हणजे कलम क्रमांक १८ नुसार लष्करी व शैक्षणिक पदव्या वगळून इतर सर्व पदव्या बंद केल्या जसे अनेकांना पुर्वी वेगवेगळ्या पदव्या देऊन त्या पदव्याच्या आधारे त्या व्यक्तीला वेगळे स्थान दिले जायचे. परंतु कलम १८ नुसार सर्व पदव्यावर बंधी घालून सर्व माणसे समान आहेत. केवळ सैन्यात मिळालेल्या पदव्या व शैक्षणिक क्षेत्रात मिळालेल्या पदव्याच वापरण्याचा अधिकार मिळाला. म्हणजे हजारो वर्षांपासून माणसा माणसात फुट पाडून त्यांना जवळ येऊ दिले जात नव्हते. एकमेकांना माणूस म्हणून न बघता केवळ त्यांचा वापर करून त्यांचे माणसिक व शारीरिक शोषण केले जायचे अशा लोकांना भारतीय संविधानाने माणुन तर बनवले परंतु माणसाचे अस्तित्व कायम रहावे म्हणुन संरक्षण केले. मनुस्मृती नुसार वेद स्मृती हेच सर्वश्रेष्ठ आहे. स्मृती ने निर्माण केलेले वर्ण व वर्णानुसार वाटून दिलेले काम प्रत्येकाने करायला पाहिजे. मनुस्मृती व त्यामध्ये लिहलेले याविरोधात कोणीही काहीच बोलु नये. जो मनुस्मृती व ब्राम्हणाच्या विरोधात बोलेल तो शुद्र समजला जाईल असे निर्बंध लादले. परंतु डॉक्टर बाबासाहेब आंबेडकर यांनी कलम क्रमांक १९ नुसार देशातील प्रत्येक नागरिकांना अभिव्यक्ती स्वातंत्र्य देऊन बोलण्याचा, व्यक्त होण्याचा, मत मांडण्याचा अधिकार दिला. त्यामुळे देशातील प्रत्येक नागरिक बोलायला लागला, वेगवेगळ्या माध्यमातून आपले मत मांडायला लागला. आणि हीच गोष्ट विषमतावादी व्यवस्था चालवणाऱ्याच्या जिव्हारी लागली. कारण डॉ बाबासाहेब आंबेडकर यांनी संविधानाच्या माध्यमातून सुरवातीलाच विषमता वादी व्यवस्था उखडून समतावादी व्यवस्था प्रस्थापित करून त्याचे संरक्षण केल्याने मनुस्मृती नुसार चालणाऱ्यांचा धर्म धोक्यात आला. कारण हजारो वर्षांपासून जे नाकारले होते स्वातंत्र्य कलम क्रमांक १९–२२ ने देशातील प्रत्येक माणसाला बहाल केले. पुढे संविधानाचे कलम २३ते २४ मध्ये शोषणा विरुद्ध आवाज उठवण्याचा अधिकार मिळाला. जाती प्रधान देशात अनेकांचे हक्क अधिकार नाकारले गेले म्हणून मुलभूत गरजा ही पुर्ण करणे अनेकांकडून शक्य होत नव्हते म्हणून तर इतिहासात आपण बघितले तर पडेल ती कामे माणसाकडून करून घेतली जात. व मोबदल्यात एक वेळचे जेवण, शिळी भाकरी, किंवा खाऊन उरलेले अन्न दिले जायचे. अर्थात स्वरूप बदलून हे प्रत्येक जातीधर्मात होते. अशा प्रथा रुढी बंद करण्याचे काम कलम २३, २४ ने केले. वेठबिगारीच्या नावाखाली मोजकाच मोबदला देऊन त्यांच्या कडून अनेक काम करून पशुप्रमाने वागणूक दिली जात होती. प्रत्येक माणसाला जिव असतो, मान सन्मान असतो हे विसरून जाउन पशुप्रमाने महिला व पुरुषांचे शोषण केले जायचे याला संविधाने आळा घातला.

पुढे कलम क्रमांक २५–२८ धार्मिक स्वातंत्र्य बहाल करून प्रत्येक व्यक्तीला आपल्याला धर्माचे पालन करणे, उपासना करणे, धार्मिक कार्यक्रमाला हजर राहणे, धार्मिक कार्यासाठी निधी देण्याचे हक्क संविधानाचे बहाल केले. त्या अगोदर फक्त दान दक्षिणा ब्राम्हणांना देण्याचा अधिकार होता. संविधानाने दान दक्षिणा, धार्मिक कार्यासाठी निधि देण्याचा अधिकार दिला परंतु तो द्यायलाच पाहिजे यावर बंधन घातले नाही. थोडक्यात आपल्या मर्जीने लोक धर्माचे पालन करून धर्माचा प्रचार प्रसार वैयक्तिक पातळीवर करू शकतात. वरिल बाबीचा विचार केला तर संविधानाने माणसाला माणसातच आणले नाही तर त्यांचे अस्तित्व निर्माण करून त्यांना संरक्षण देऊन मान सन्मान तर दिलाच परंतु सर्वांना समान केले आणि येथेच मनुस्मृती चे कायदेशीर अस्तित्व संपुष्टात आले. परंतु वैयक्तीक पातळीवर मनुस्मृती ला माणणारे लोक आजही जे लोक अंधविश्वास, पाखंड व धर्माच्या नावाखाली एकत्र येतात त्यांना संविधान कळूच नये म्हणून इतर कामात व्यस्त करून संविधानाबद्दल दिशाभूल करणारी माहिती देतात. आणि स्वतः ला गुणवंत व आभ्यासु, ज्ञानी समजणाऱ्यांना अजून संविधानाचे महत्त्व व गांभीर्य कळत नसेल तर त्याला गुणवंत वा शिक्षीत कसे म्हणावे. हजारो वर्षांपासून गुलामीत खितपत पडलेल्या लोकांना माणसात आणणारे डॉ बाबासाहेब आंबेडकर एका जातीचे उद्धाते आणि संविधान एका जातीची संपती असे वाटत असेल तर अशा विचारांच्या लोकांना कोणत्या शब्दात बोलुन त्यांचा सन्मान करावा? डॉ बाबासाहेब आंबेडकर यांनी माणसाला माणसात आणुन माणसिक गुलामीतुन मुक्त केले तरीही लोकांना संविधान व डॉ बाबासाहेब आंबेडकर हे कळत नसतील तर त्यांच्या बुद्धीची किव येते.

विनोद पंजाबराव सदावर्ते
समाज एकता अभियान
रा. आरेगांव ता. मेहकर
मोबा: ९१३०९७९३००

डॉक्टर सांगतात, रक्तातील साखर राहील नियंत्रणात!

दिवसेंदिवस मधुमेही रुग्णांचे प्रमाण वाढतच चालले असून सर्व रुग्णांनी थंडीच्या दिवसात विशेष काळजी घ्यायची गरज आहे. हिवाळ्याची चाहूल लागली असून थंडी पडायला सुरुवात झाली आहे. हिवाळ्यात आपल्याला आपल्या शरीराची विशेष काळजी घ्यावी लागते. खास करून मधुमेह असणाऱ्या रुग्णांना हवामानातील बदलानुसार आरोग्याची काळजी घ्यावी लागते. विशेषतः हिवाळ्यात मधुमेहाचा त्रास वाढू शकतो. मधुमेही रुग्णांना हिवाळ्यात वेगवेगळ्या समस्यांचा सामना करावा लागतो. दिवसेंदिवस देशभरात मधुमेही रुग्णांचे प्रमाण वाढतच चालले आहे. सर्व रुग्णांनी थंडीच्या दिवसात विशेष काळजी घ्यायची गरज आहे.मधुमेहाच्या रुग्णांसाठी थंड हवामान थोडे कठीण होते, कारण थंड हवामानात हृदयावर विविध प्रकारचे परिणाम होऊ शकतात. रक्तातील असंतुलित साखरेची पातळी शरीराच्या अनेक अवयवांवर प्रतिकूल परिणाम करते. मधुमेहाचा शरीरावरील प्रत्येक भागावर परिणाम होतो. डायबिटीज स्पेशॅलिटी सेंटरचे अध्यक्ष डॉ. व्ही. मोहन यांनी इंडियन एक्स्प्रेसला हिवाळ्यात मधुमेह रुग्णांनी काळजी कशी घ्यावी, याबाबत माहिती दिली आहे. डॉक्टर सांगतात, मधुमेह हा झपाट्याने पसरणारा कोणताही कायमस्वरूपी इलाज नसलेला आजार आहे. हिवाळ्याचा ऋतू सुरू असल्याने या हंगामात मधुमेही रुग्णांनी विशेष काळजी घेणं गरजेचं आहे. थंड हवामानात शारीरिक हालचाल खूप कमी होत असल्याने अनेक मधुमेही रुग्णांची साखरेची पातळी वाढते. हिवाळ्याच्या काळात तुम्ही तुमच्या आहाराची विशेष

काळजी घेणे आणि औषधे वेळेवर घेणे गरजेचे आहे. मधुमेहाच्या रुग्णांनी रक्तातील साखर नियंत्रणात ठेवण्यासाठी आहार आणि व्यायामाची काळजी घेणे आवश्यक आहे, असेही ते सांगतात.अति स्थूलता, बैठी जीवनशैली आणि चुकीच्या खाण्याच्या सवयींमुळेही मधुमेह होऊ शकतो. जर एखाद्या व्यक्तीला मधुमेह असेल तर त्याने नेहमी आपल्या रक्तातील साखर नियंत्रित करण्याचा प्रयत्न केला पाहिजे. मधुमेह असणाऱ्या रुग्णांनी हिवाळ्यात आहारामध्ये काही प्रमाणात बदल केल्यास रक्तातील साखरेची पातळी नियंत्रणात राहू शकते. आहार नियोजन मधुमेहाचे व्यवस्थापन करण्यामध्ये महत्त्वाची भूमिका बजावते, असे ते सांगतात. डायबिटीज असलेल्यांनी हिवाळ्यात त्यांच्या आहाराकडे विशेष लक्ष देणं आवश्यक आहे. मधुमेहाच्या रुग्णांनी हिवाळ्यात साखरेची पातळी कमी करण्यासाठी काही पद्धतींचा अवलंब करावा, असे डॉक्टर सांगतात. कोणत्या आहेत त्या पद्धती जाणून घेऊया डॉक्टर सांगतात, हिवाळ्यात घराभोवती फिरणे यासारखे इनडोअर व्यायाम पर्याय शोधा. व्यायाम, योगा करा.

संतुलित आहार घ्या. आपल्या आहारात फळे, पालेभाज्यांचा जास्तीत जास्त समावेश करा.पाणी रक्तातील साखरेची पातळी नियंत्रित करण्यास मदत करते. त्यामुळे मधुमेह असणाऱ्या रुग्णांना भरपूर पाणी पिण्याचा सल्ला दिला जातो. म्हणून भरपूर पाणी प्या..हिवाळ्यात शरीराला उबदार ठेवा. या वातावरणात सर्वात महत्त्वाचे म्हणजे गार वारं लागणार नाही याकडे लक्ष द्या. डॉक्टर म्हणतात, योग्य व्यवस्थापन आणि काही जीवनशैलीत बदल करून तुम्ही संपूर्ण हिवाळ्यात तुमचा मधुमेह नियंत्रणात ठेवू शकता. त्यामुळे मधुमेह असलेल्या रुग्णांनी त्यांच्या आहारापासून त्यांच्या दैनंदिन दिनचर्येपर्यंत त्यांच्या आरोग्याची अतिरिक्त काळजी घेतली पाहिजे, असा सल्ला त्यांनी दिला.

वायू प्रदूषणामुळे तुमच्या हृदयावर कसा होतो परिणाम? काय आहे धोका आणि कशी घेता येईल काळजी? डॉक्टरांकडून जाणून घ्या.

सध्याच्या वाढत्या प्रदुषणाच्या काळात हृदयाच्या आरोग्यासाठी निरोगी जीवनशैली आत्मसात करणे का गरजचे आहे याबाबत दिल्लीच्या फोर्टीस एक्स्कॉर्ट हार्ट हेल्थ इंस्टिटयुटच्या इंटनव्हेशनल कार्डिओलॉजी विभागाचे प्रिन्सिपल डायरेक्टर डॉ. नितीन चंद्रा यांनी इंडियन एक्स्प्रेसला माहिती दिली. आजच्या काळात शहरीकरणाचा वेग सातत्याने वाढत आहे. परिणामी, प्रदूषणही वाढत आहे. प्रदूषण हा आपल्या रोजच्या आयुष्यातील अविभाज्य भाग झाला आहे. कितीही टाळण्याचा प्रयत्न केला तरी प्रदूषणाच्या संपर्कात आपण येतोच. प्रदूषणामुळे अनेक श्वसनासंबंधित विकार होत असतात, त्याचबरोबर हृदयावरही त्याचा परिणाम होत असतो. वायू प्रदूषणामुळे हृदय व रक्तवाहिन्यांसंबंधी आरोग्याला मोठा धोका निर्माण झाला आहे. पण हा धोका समजून घेतला, योग्य काळजी घेतली आणि हृदयाच्या आरोग्यासाठी निरोगी जीवनशैलीचे पालन केले, तर एखाद्या व्यक्तीला असलेला प्रदूषणसंबंधित हृदयाच्या समस्यांचा धोका लक्षणीयरित्या कमी करू शकतो.सध्याच्या वाढत्या प्रदूषणाच्या काळात हृदयाच्या आरोग्यासाठी निरोगी जीवनशैली आत्मसात करणे का गरजेचे आहे, याबाबत दिल्लीच्या फोर्टीस एक्स्कॉर्ट हार्ट हेल्थ इन्स्टिट्यूटच्या इंटनव्हेशनल कार्डिओलॉजी विभागाचे प्रिन्सिपल डायरेक्टर डॉ. नितीन चंद्रा यांनी इंडियन एक्स्प्रेसला माहिती दिली. वायू प्रदूषण आणि हृदयासंबंधित विकार

संशोधनातून समोर आलेल्या माहितीनुसार, वायू प्रदूषणाच्या थेट संपर्कात आल्यास हृदयासंबंधित आजार होण्याचा धोका वाढतो. पार्टिक्युलेट मॅटर (पीएम२.४ आणि पीएम१०), नायट्रोजन डाय ऑक्साइड (एनओ२) आणि कार्बन मोनॉक्साईड (सीओ) यांसारखे वायू प्रदूषक रक्तप्रवाहात शिरू शकतात, ज्यामुळे रक्तवाहिन्यांमध्ये जळजळ आणि ऑक्सिडेटिव्ह तणाव निर्माण होतो. त्यामुळे एथेरोस्क्लेरोसिस (–ींहशीेीलश्रशीेीळी) स्थिती निर्माण होते, ज्यामध्ये रक्तवाहिन्या जाड होतात किंवा कडक होतात. एथेरोस्क्लेरोसिसची स्थिती हृदयविकाराचा झटका आणि स्ट्रोक येण्याचे एक प्रमुख कारण आहे. प्रदूषणासंबंधित हृदयाच्या समस्या कशा टाळता येतील?

१) वायू प्रदूषणाच्या संपर्कात येणे टाळा. मोठ्या प्रमाणात वायू प्रदूषण होत असलेल्या ठिकाणी राहताना निरोगी जीवनशैलीचे पालन करण्यासाठी घराबाहेर पडून व्यायाम करणे टाळा. विशेषत: तेव्हा, जेव्हा प्रदूषणाची पातळी जास्त असते. त्याचबरोबर घरामध्ये एअर प्युरिफायर बसवून घ्या, जेणेकरून घरातील हवेतील गुणवत्ता सुधारेल. याव्यतिरिक्त, वाहने आणि औद्योगिक स्त्रोत या दोन्हींमधून होणारे प्रदूषण कमी करण्याच्या उद्देशाने प्रशासनाने आखलेल्या धोरणांचे आणि उपक्रमांचे समर्थन करणे आणि त्यात

सक्रियपणे सहभागी होणे महत्वाचे आहे.

सर्वात महत्त्वाचे म्हणजे घरातील हवेची गुणवत्ता सुधारा. घरात आणि कामाच्या ठिकाणी हवा खेळती राहील याकडे लक्ष देणे अत्यंत आवश्यक आहे; जेणेकरून घरातील किंवा ऑफिसमधील हवेची गुणवत्ता सुधारेल. हवेची गुणवत्ता सुधारण्यासाठी तुम्ही घरात अथवा ऑफिसमध्ये काही रोपे लावू शकता अथवा धूम्रपान टाळू शकता. त्यामुळे घरात किंवा ऑफिसमध्ये होणारे वायू प्रदूषण लक्षणीयरित्या कमी होईल.

२) प्रदूषणयुक्त जगात हृदयाच्या आरोग्यासाठी निरोगी जीवनशैली निवड करा

१) आहार आणि पोषकतत्व : हृदयाच्या आरोग्यासाठी निरोगी जीवनशैलीचे पालन करताना आहारात फळे, भाज्या, संपूर्ण धान्स, लीन प्रोटीन्सचा समावेश करा. जास्त प्रदूषणाची पातळी असल्यास तुमच्या शरीरात फ्री रॅडिकल्स सोडले जातात, ज्यामुळे ऑक्सिडेटिव्ह ताण किंवा सेल्युलर नुकसान होऊ शकते आणि अकाली वृद्धत्वाच्या समस्या निर्माणा होऊ शकतात. या रॅडिकल्सपासून शरीराला सुरक्षित ठेवण्यासाठी व्हिटॅमिन सी आणि इ हे शक्तिशाली ऑक्सिडंट म्हणून काम करतात. त्यामुळे प्रदूषणामुळे निर्माण होणारा ऑक्सिडेटिव्ह तणाव कमी करण्यासाठी तुमच्या आहारात व्हिटॅमिन सी आणि इ सारख्या अँटीऑक्सिडंटचा समावेश करणे शहाणपणाचे ठरेल. उदाहरणार्थ, बदाम हा 'व्हिटॅमिन इ'ने समृद्ध असलेला चांगला स्त्रोत आहे, तर वकाडोमध्ये व्हिटॅमिन सी आणि इ दोन्ही पोषकतत्त्व मिळतात.२) नियमित व्यायाम करा : व्यायाम करण्यामुळे हृदय आणि रक्तवाहिन्यांचे आरोग्य सुधारते आणि प्रदूषणामुळे होणारे नकारात्मक प्रभाव दूर करते. जर शक्य असेल तर प्रदूषण कमी असलेल्या, हिरवळ असलेल्या ठिकाणी व्यायाम करा.३) ताणतणाव कमी करणे : दीर्घकाळ तणावाखाली असल्यास प्रदूषणामुळे हृदयावर होणारे हानिकारक परिणाम वाढू शकतात. त्यामुळे तणाव कमी करणाऱ्या गोष्टी जसे की, ध्यान, योगा यांचे पालन करा.४) औषोधोपचार आणि वैद्यकीय तपासण्या : जर तुम्हाला आधीपासून हृदयासंबंधित समस्या असतील, तर हृदयाच्या आरोग्यावर लक्ष ठेवण्यासाठी योग्य औषध आणि नियमित तपासणीसाठी तुमच्या डॉक्टरांचा सल्ला घ्या.

अशी घ्या काळजी

प्रदूषणामुळे लहान मुलांच्या फुफ्फुसांचं होतंय खूप नुकसान; अशी घ्या काळजी देशात अनेक भागांमध्ये वायू प्रदूषणाची पातळी सतत वाढत असल्याने, लहान मुलांना विशेषत: ५ वर्षे वयोगटातील मुलांना याचा धोका जास्त असतो. वाढत्या वायू प्रदूषणामुळे त्यांच्या आरोग्याला हानी पोहोचत आहे, त्यामुळे त्यांच्या संरक्षणासाठी कठोर पावले उचलण्याची गरज असल्याचं तज्ज्ञांनी सांगितलं आहे. या लहान मुलांना निरोगी आणि सुरक्षित ठेवण्यासाठी, आपण त्यांच्या घरातील प्रदूषणाचा संपर्क कमी करण्यावर लक्ष केंद्रित केले पाहिजे. लहान मुलांना प्रदूषणाचा त्रास अधिक का होतो हे समजून घेणे आणि त्यांच्या संरक्षणासाठी प्रभावी उपाय शोधणेदेखील आवश्यक आहे. वरिष्ठ डॉ. निखिल मोदी यांनी द इंडियन एक्स्प्रेसशी बोलताना, पालकांनी त्यांच्या मुलांची कशी काळजी घेतली पाहिजे, यावर सविस्तर माहिती दिली आहे.मुले अधिक असुरक्षित का आहेत? लहान मुले, विशेषत: पाच वर्षांखालील मुले अधिक संवेदनशील असतात. त्यांची विकसित होणारी श्वसन प्रणाली आणि श्वसन संक्रमण यामुळे त्यांना फुफ्फुसाच्या समस्यां उद्भवू शकतात. याव्यतिरिक्त त्यांची रोगप्रतिकारक शक्तीही कमी असते. त्यामुळे लहान मुलांना प्रदूषणाचा धोका अधिक असतो. बाहेरच नाही तर घरातही धोका निर्माण होतो. हवेत असणारे विषारी कण श्वास घेताना फुफ्फुसात पोहोचू शकतात आणि मुलांचे फुफ्फुसाचे नुकसान होऊ शकते. विशेषत: मुलं वाढत्या अवस्थेत असल्यामुळे भविष्यात फुफ्फुसांशी संबंधित समस्या उद्भवू शकतात. प्रदूषणामुळे लहान मुलांच्या फुफ्फुसांचं नुकसान वायू प्रदूषणामुळे लहान मुलांना दम्याचा त्रास निर्माण होतो. तसेच त्यांच्या फुफ्फुसाच्या कार्यामध्येदेखील समस्या उद्भवतात. तसेच लहान मुलांमध्ये ब्रॉन्कायटिससारखे श्वसनाचे आजार निर्माण होतात. संसर्ग होण्याचा धोका वाढतो आणि वायू प्रदूषणामुळे लहान मुलांची रोगप्रतिकारक शक्ती कमकुवत होते.वायू प्रदूषणापासून मुलांचे संरक्षण कसे करावे? लहान मुलांना गर्दीच्या ठिकाणी घेऊन जाणे टाळा. तसेच कमी प्रदूषण असेल, अशा नैसर्गिक ठिकाणी त्यांना नेण्याचा प्रयत्न करा.मुलांसाठी सुरक्षित वातावरण तयार करणं गरजेचं आहे. घरातील विशिष्ट जागा स्वच्छ करून तिथे मुलांना ठेवलं पाहिजे.घरातील प्रदूषण कमी करणे : घरातील हवेची गुणवत्ता चांगली ठेवण्यासाठी तंबाखू, सिगारेट, सुगंधित मेणबत्त्या आणि काही साफसफाईची उत्पादने यांसारख्या प्रदूषणाचे साहित्य घरात ठेऊ नका.लहान मुलांच्या श्वासोच्छ्वासासाठी नियमित योगासने करणे खूप गरजेचे आहे. यामुळे श्वसनाशी संबंधित समस्या कमी होण्यास मदत होते. प्रदूषणाचे धोकादायक परिणाम टाळण्यासाठी तुमच्या मुलांना दररोज रात्री वाफ द्या.दिल्लीत प्रदूषणामुळे शाळाही बंद

राजधानी दिल्लीत काही क्षेत्रामध्ये प्रदूषण नियंत्रित करण्यासाठी काही निर्णय घेण्यात आले आहेत.

स्तनाच्या कर्करोगाच्या उपचारासाठी नव्या प्रतिपिंडाची निर्मिती

शास्त्रज्ञांनी तयार केलेले प्रतिपिंड या एन्झाइमवर नियंत्रण ठेवण्यास मदत करू शकेल, असे दावा करण्यात आला आहे. न्यूयॉर्क : अमेरिकेतील संशोधक प्रा. निकोलस टॉन्क्स यांच्या प्रयोगशाळेने एका नव्या प्रतिपिंडाची निर्मिती केली असून स्तनाच्या कर्करोगाच्या उपचारासाठी ते उपयुक्त ठरू शकते, असा दावा या संशोधकांनी केला आहे. स्तनाच्या टयूमरच्या प्रसारास मदत करणाऱ्या एन्झाइमला रोखण्याचे काम हे प्रतिपिंड करू शकेल, असे शास्त्रज्ञांनी सांगितले. स्तनाच्या कर्करोगामध्ये पीटीपीआरडी हे एन्झाइम तयार होते आणि कर्करोग प्रसारात ते मोठी भूमिका बजावते. पीटीपीआरडी हे प्रोटीन टायरोसिन फॉस्फेट (पीटीपी) रेणूंच्या कुटुंबातील सदस्य आहे. जे पेशींच्या नियमन कार्याला मदत

करतात. पीटीपीआरडी हे एन्झाइम वाढल्यास कर्करोग शरीरात अधिक पसरतो. शास्त्रज्ञांनी तयार केलेले प्रतिपिंड या एन्झाइमवर नियंत्रण ठेवण्यास मदत करू शकेल, असे दावा करण्यात आला आहे.

कर्णकर्कश आवाज करणाऱ्या १०० मॉडीफाय सायलेन्सर्स चा उदगीर शहर पोलिसांकडून चुराडा.

लातूर :- कर्णकर्कश आवाज करणाऱ्या १०० मॉडीफाय सायलेन्सर्स चा उदगीर शहर पोलिसांकडून चुराडा. याबाबत अधिक माहिती अशी की, दुचाकींना मॉडीफाय केलेले सायलेन्सर, हॉर्न लावून कर्णकर्कश आवाज करत फिरणारे दुचाकीस्वार सर्रासपणे वाहतूक नियमांचे उल्लंघन करीत हॉस्पिटल्स,शाळा, महाविद्यालये तसेच इतर शांत व सार्वजनिक ठिकाणी कर्णकर्कश हॉर्न, मॉडीफाय सायलेन्सरने मोठ्या प्रमाणात ध्वनिप्रदूषण करत फिरतात. शिवाय या कर्णकर्कश आवाज करणाऱ्या मॉडीफाय सायलेन्सर्स व कर्णकर्कश हॉर्नचा अनेकांना विनाकारण त्रासही होतो.

दुचाकीवरून हवा करत फिरणाऱ्या अशाच अतिउत्साही युवकांची हवा काढण्याची व त्यांना मोटार वाहन अधिनियम कायद्याचा पाठ शिकवण्यासाठी पोलीस अधीक्षक श्री. सोमय मुंडे यांच्या मार्गदर्शनात उदगीर शहर पोलीस ठाणेचे पोलीस निरीक्षक परमेश्वर कदम यांचे नेतृत्वात वेळोवेळी कार्यवाही करण्यात येत आहे. मॉडीफाय सायलेन्सरला आळा घालण्यासाठी पोलिसांकडून विविध मार्गाने उपाय योजना करण्यात येत आहेत.

उदगीर शहरामध्ये वाहतुकीची मोठ्या प्रमाणावर समस्या असून त्यास भरीत भर म्हणून शहरात मोठ्या प्रमाणावर मॉडिफाइड सायलेन्सर वापरून आवाज काढत मोठ्या प्रमाणावर बुलेट रस्त्यावर होते, वाहतूक नियमन करताना अशा बुलेट धारकावर विशेष मोहिमेअंतर्गत कठोर धडक कारवाई मागील सहा महिन्यात करण्यात येऊन शंभरहून अधिक मॉडिफाइड बुलेट धारकावर दीड लाख रुपये दंड आकारून सदर सदरचे सायलेन्सर जप्त करण्यात आले होते.

त्यांच्यावर आज रोजी रोड रोलर फिरून ते नष्ट करण्यात आले आहेत.

उदगीर शहरातील वाहतूकदारांना आवाहन आहे की, असे ध्वनी प्रदूषण करणारे अनधिकृत मॉडिफाईड सायलेन्सर वापरू नयेत. त्याचप्रमाणे फॅन्सी नंबर प्लेट दादा, काका, भाऊ अशा वापरणाऱ्या वर आणि विना नंबर वाहन वापरणाऱ्या वर धडक कारवाई करण्यात येणार असून नागरिकांनी वाहनधारकांनी तात्काळ फॅन्सी नंबर्स स्वतःहून काढून घ्यावेत. मोटरसायकलवर आरटीओ मान्यता प्राप्त फॉरमॅटमध्येच नंबर देखील टाकण्यात यावेत अन्यथा अशी वाहने दंडास पात्र ठरतील.

त्याचप्रमाणे मोठ्या प्रमाणावर रिक्षांची संख्या असून रिक्षामध्ये अनाधिकृत पद्धतीने साउंड बॉक्स रिक्षामध्ये लावून मोठ्या आवाजात गाणे घोंगट केला जातो ही बाब निदर्शनास आल्यानंतर धडक कारवाई करून सदर रीक्षा मधील ९०% अधिक रिक्षा मधील साउंड बॉक्स काढून टाकण्यात आले आहेत.

त्याचप्रमाणे मध्यभागी वापरण्यात येणारा आरसा देखील काढण्यात आला आहे आणि रिक्षा धारकांना युनिफॉर्म खाकी हा बंधनकारक करण्यात आलेला असून त्यांनी त्याचं पालन करणे आवश्यक आहे अन्यथा अशा रिक्षाचालकावर पोलीस प्रशासनाकडून धडक कारवाई करण्यात येणार आहे.

अशाप्रकारे कार्यवाही करत उदगीर शहर पोलिसाकडून नियमबाह्य मॉडीफाय सायलेन्सर जप्त करण्यात आले होते. ते आज दिनांक ०७/११/ २०२३ रोजी त्या १०० नियमबाह्य/ मॉडीफाय सायलेन्सर, कर्णकर्कश हॉर्न पंचा समक्ष रोडरोलर चालवून नष्ट करण्यात आले असून ते भंगारात विकून त्यातून मिळालेले पैसे शासनास जमा करण्यात आलेले आहेत. सदर कारवाई पोलीस अधीक्षक श्री. सोमय मुंडे, अपर पोलीस अधीक्षक डॉ . अजय देवरे, उदगीर उपविभागाचे उपविभागीय पोलीस अधिकारी श्री. दिलीप भागवत यांच्या मार्गदर्शनात पोलीस निरीक्षक परमेश्वर कदम यांचे पथकातील शहर वाहतूक शाखेतील पोलीस अमलदार मोती पवळे अवी फुलारी, गणेश बामणे, पाटील, शिवपुजे यांच्या पथकाने केलेली आहे.

अखेर शस्त्रक्रिया झालेल्या त्या महिलेचा मृत्यू

परभणी : शहरातील वसमत रोडवरील श्री शिवाजी महाविद्यालय जवळ असलेल्या पांडुरंग सुपरस्पेशालिटी हॉस्पीटलमध्ये मंगळवारी एका महिलेची कुटुंब कल्याण शस्त्रक्रिया करत असताना सदरील महिला अत्यवस्थ झाल्याची घटना घडली होती. त्यानंतर नातेवाईकांनी हॉस्पीटलच्या डॉक्टरांच्या निष्काळजीपणामुळे महिलेची परीस्थिती अत्यवस्थ झाल्याचा आरोप करीत गोंधळ घालण्यास सुरूवात केली होती. या महिलेचा मंगळवारी रात्री उशीरा डॉक्टरांनी शर्थीचे प्रयत्न करूनही उपचार दरम्यान मृत्यू झाला आहे.मानवत येथील रहिवासी असलेली महिला परभणी शहरातील शंकर नगर येथील आपल्या माहेरी आली होती. या महिलेला कुटुंब कल्याण शस्त्रक्रियेसाठी पांडुरंग सुपरस्पेशालिटी हॉस्पीटलमध्ये दाखल केले होते. या महिलेवर मंगळवारी दुपारी डॉ. श्रूती डुब्बेवार या कुटुंब कल्याण शस्त्रक्रीया करीत असताना महिलेची तब्येत अत्यवस्थ बनली होती. दरम्यान महिलेची परीस्थिती गंभीर बनत असल्याने संबंधीत हॉस्पीटलने शहरातील अन्य तज्ञ डॉक्टरांना बोलावून घेतले. या डॉक्टरांनी महिलेची तपासणी केली परंतू संबंधीत महिलेची तब्येत चिंताजनक झाली होती. अखेर या महिलेचा डॉक्टरांनी शर्थीचे प्रयत्न करूनही उपचार सुरू असताना मंगळवारी रात्री उशीरा मृत्यू झाला आहे. या महिलेच्या पश्चात ३ मुली, २ मुले, पती असा परीवार आहे. दरम्यान महिलेच्या मृत्यू नंतर शहरात उलट सुलट चर्चेला उधान आल्याचे चित्र पहावयास मिळाले.

पशुवैद्यकीय रुग्णालय इमारतीसाठी शिवाजीराव भिकाने यांनी १० गुंठे जमीन केली दान

अहमदपूर,दि.८ : मानखेड येथे भाजपा ओबीसी मोर्चाचे महाराष्ट्र प्रदेश उपाध्यक्ष शिवाजीराव भिकाणे यांच्या हस्ते फित कापून पशुवैद्यकीय दवाखाना श्रेणी १ च्या पशुवैद्यकीय सेवा सुरू करण्यात आली आहे. या पशुवैद्यकीय दवाखान्याच्या इमारतीसाठी शिवाजीराव भिकाणे यांनी दहा गुंठे जमीन दान दिली आहे. तूर्त ग्रामपंचायतच्या जागेत ही पशुवैद्यकीय सेवा सध्या सुरू करण्यात आली आहे.

मानखेड व परिसरातील शेतकर्यांनी शेताला जोड व्यवसाय म्हणून पशुधनाची जोपासना केली आहे. शेतकर्याकडे दुभत्या जनावरांची वाढती संख्या व या परिसरात पशुवैद्यकीय दवाखान्यात ची सोय नसल्याने जनावरांच्या आजारांवर वेळी उपचार होत नसल्याने शेतकर्यांचे जनावरं मुत्यूमुखी पडून मोठे आर्थिक नुकसान होत होते लक्षात घेऊन पशुपालकांसाठी अतिशय गरजेची असलेली पशुवैद्यकीय सेवेची सुरुवात शिवाजीराव भिकाणे यांच्या हस्ते आज करण्यात आल्यामुळे मानखेड व परिसरातील पशुपालकांची मोठी सोय झाली आहे.

मानखेड येथे पशुवैद्यकीय दवाखाना सुरू व्हावा यासाठी शिवाजीराव भिकाणे यांनी सातत्याने पाठपुरावा करून मानखेड येथे स्वतःची दहा गुंठे जमीन या दवाखान्याच्या जागेच्या इमारतीसाठी दान देऊन हा दवाखाना मंजूर करून आणला आहे. त्यामुळे मानखेड व परिसरातील शेतकर्यांनी समाधान व्यक्त केले आहे. या कार्यक्रमासाठी ग्राम पंचायत मानखेडचे उपसरपंच प्रवीण कांबळे, सदस्य बाळासाहेब सांगुळे, पोलीस पाटील सुहास काटे कांबळे, ग्रामसेवक उत्तमराव भदाडे, हरिचंद्र जाधव, विजयकुमार भिकाने, शेषपाल भिकाने, माधवराव पांगरे, तुकाराम कासले, विलास कांबळे जिलानी शेख, मिथुन आलापूरे, अनिल माने, बाबुराव जगेवाड, जालिंदर कांबळे, संजय कांबळे, जीवन पैठणे यांच्यासह गावकरी व परिसरातील पशुपालक मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

प्रधानमंत्री विश्वकर्मा कौशल्य सन्मान योजना

लातूर दि. ८(जिमाका)– प्रधानमंत्री विश्वकर्मा कौशल्य सन्मान योजनेंतर्गत शासनाकडून आर्थिक मदत व प्रशिक्षण देण्यात येणार आहे. या योजनेत विविध १८ पारंपारिक कामांचा समावेश आहे. जिल्ह्यातील पात्र कारागिरांची नोंदणी झाल्यानंतर १ डिसेंबर ते ३० डिसेंबर प्रशिक्षण घेतले जाणार असल्याची माहिती जिल्हाधिकारी वर्षा ठाकूर घुगे यांनी दिली.

यावेळी जिल्हा परिषदेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी अनमोल सागर, अपर जिल्हाधिकारी सुनील यादव, यांच्यासह संबंधित विभागाचे अधिकारी, दूरदृश्य प्रणालीच्या माध्यमातून सर्व तहसीलदार, गट विकास अधिकारी उपस्थित होते. लातूर जिल्ह्यातील सर्व ७८४ ग्रामपंचायत स्तरावरून सरपंचाचे रजिस्ट्रेशन प्रक्रिया सुरु असून प्रक्रिया अधिक गतिमान करण्याची सूचना जिल्हाधिकारी यांनी यावेळी दिली. तसेच या संदर्भातील कार्यवाहीचा आढावा घेण्यासाठी २० नोव्हेंबर रोजी बैठक होईल. त्या बैठकीत १ डिसेंबर ते ३० डिसेंबर पर्यंत या पात्र कारागिरांना कौशल्य विकासाच्या प्रशिक्षणाची रूपरेषा ठरवली जाईल अशी माहितीही जिल्हाधिकारी यांनी यावेळी दिली.

या योजनेंतर्गत सुतार,लाकडी होडी (नाव) तयार करणे, कुलूप तयार व दुरुस्त करणारे, टूलकीट तयार करणारे, सोनार कारागीर,कुंभार, मूर्तिकार,गवंडी काम करणारे मिस्त्री, चर्मकार, चटई व झाडू तयार करणारे, पारंपारिक बाहुल्या, खेळणी तयार करणारे, नाव्ही, धोबी, फुलांच्या माळा बनविणारे, मासे पकडण्याच्या जाळ्या तयार करणारे,अवजारे बनविणारे, शिलाई काम करणारे शिंपी आणि लोहार यांचा समावेश आहे. या योजनेतून व्यवसाय सुरु करण्यासाठी एक लाख रुपयांचे कर्ज पहिल्या टप्प्यात आणि व्यवसायाच्या विस्तारासाठी दोन लाखापर्यंत कर्ज दुसऱ्या टप्प्यात उपलब्ध होणार आहे. व्यवसायासाठी केवळ ५ टक्के व्याजदराने हे कर्ज मिळणार आहे. प्रशिक्षणार्थींना दररोज ५०० रुपये विद्यावेतन प्रधानमंत्री विश्वकर्मा कौशल्य सन्मान योजनेत १८ प्रकारचे प्रशिक्षण घेण्याचा कारागिरांना दररोज ५०० रुपये विद्यावेतन दिले जाणार आहे. तसेच पी.एम. विश्वकर्मा प्रमाणपत्र, ओळख पत्र दिले जाणार आहे. सोबतच १५ हजार रुपयांचे टूलकिट प्रोत्साहन, डिजिटल व्यवहारांसाठी प्रोत्साहन दिले जाणार आहे. योजनेच्या लाभासाठी जिल्हा ग्रामोद्योग अधिकाऱ्यांशी संपर्क साधावा.

पात्रतेचे निकष :– कारागीर व्यक्ती हा भारताचा नागरिक असावा, योजनेत समाविष्ट १८ व्यवसायापैकी कोणत्याही एकाशी संबंध असणे आवश्यक आहे, कारागीर व्यक्तीचे वय १८ वर्षापेक्षा जास्त आणि ५० वर्षापेक्षा कमी असावे. मान्यताप्राप्त संस्थेचे संबंधित ट्रेडचे प्रमाणपत्र असावे. योजनेत समाविष्ट १४० जातींपैकी कोणत्याही एका जातीचा कारागीर व्यक्ती असणे आवश्यक आहे.

ही कागदपत्रे आवश्यक:– प्रधानमंत्री विश्वकर्मा कौशल्य सन्मान योजनेचा लाभ घेण्यासाठी

कारागीर व्यक्तीकडे आधारकार्ड, पॅनकार्ड, उत्पन्न दाखला, जातीचा दाखला, ओळखपत्र, रहिवासी प्रमाणपत्र, पासपोर्ट आकाराचे छायाचित्र, बँकेचे पासबुक आणि मोबाईल नंबर आवश्यक आहे.

अशी करा नोंदणी :– योजनेचा लाभ घेण्यासाठी र्ीिीळिहुरज्ञरीार.सीीं.ळप या अधिकृत संकेतस्थळावरील अप्लाय ऑनलाईन लिंकवर क्लिक करावे. त्यानंतर नोंदणीक्रमांक आणि पासवर्ड संबंधित व्यक्तीच्या मोबाईलवर एसएमएसव्दारे आल्यानंतर नोंदणी फॉर्म पूर्णपणे वाचून भरावा. भरलेल्या फॉर्मसह सर्व कागदपत्रे स्कॅन करुन अपलोड करावी.

लातूर पोलीस विभागाकडून जनजागृती करिता इन्स्पेक्टर दामिनी हे व्यंगचित्रात्मक व कॉमिक माध्यमाची मालिका सुरू करण्यात आली आहे.

महानगरपालिका अंतर्गत महिला बचत गटाची यंदा जलदिवाळी साजरी होणार

लातूर/प्रतिनिधी :– गृहनिर्माण आणि शहरी व्यवहार मंत्रालय, –चठणढ २.० अंतर्गत, दि. ०७ नोव्हेंबर ते ०९ नोव्हेंबर २०२३ या कालावधीत जल दिवाळी साजरी करण्यासाठी दीनदयाळ अंत्योदय योजना–राष्ट्रीय नागरी उपजीविका अभियानाच्या सहकार्याने थोशप षी ुरींशी, थरींशी षी थोशप उरारिळसप (पाण्यासाठी महिला, महिलांसाठी पाणी अभियान नावाचा एक अनोखा उपक्रम आयोजित करावयाचे होते त्यानुसार महानगरपालिकेचे आयुक्त बाबासाहेब मनोहरे यांच्या मार्गदर्शनाखाली दि.०८ नोव्हेंबर २०२३ रोजी हरंगूळ जल शुद्धीकरण केंद्र येथे अभ्यास सहलीचे नियोजन करण्यात आले. शहरामधील बचत गटाच्या जवळपास ७५ महिलांनी ड्रेस कोडसह या सहलीमध्ये सहभाग घेतले, बचत गटाच्या महिलांच्या या अभ्यास सहलीस मनपा उपायुक्त श्रीमती.मयूरा शिंदेकर यांनी हिरवा झेंडा दाखविले.

स्वयंसहाय्यता बचत गटामधील (डक्रि) महिलांना लातूर शहरांमध्ये पिण्याच्या पाणी पुरवठा योजनेच्या थरींशी ढीशरींशपीं झश्ररपीी (थढ्ढझड) यांना भेट देण्याची संधी देण्यात आली याच्या माध्यमातून व या भेटींमुळे त्यांना घरोघरी स्वच्छ आणि सुरक्षित पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा करण्याच्या विविध प्लांटची व मशीनरीची, पाणी पुरवठा करण्याच्या विविध प्रक्रियांची माहिती, पाणी साठवणूक क्षमता, लातूरकरांना दररोज किती पाण्याचा पुरवठा केला जातो, नागरिकांना उच्च व गुणवत्तेचे पाणी मिळेल याची खात्री करून घेणाऱ्या पाण्याच्या गुणवत्तेच्या चाचणी प्रक्रियेबद्दल कार्यकारी अभियंता पाणी पुरवठा विजयकुमार चव्हाण व शाखा अभियंता पाणी पुरवठा श्रीमती उषा शिंदे यांनी बचत गटाच्या महिलांना सविस्तर माहिती दिले.

जलशुद्धीकरण केंद्रावरील भेटी दरम्यान पाण्याच्या पायाभूत सुविधांबाबत महिलांमध्ये आपलेपणा आणि स्वमालकीची भावना वाढवणे, पाण्याचा होणारा अपव्यय, पाण्याची बचत व काटकसर करणे, महिलांची पाण्यासाठी असणारी संवेदना, जबाबदारी व भूमिका, याबाबत दीनदयाळ अंत्योदय योजना–राष्ट्रीय नागरी उपजीविका अभियान व्यवस्थापक लक्ष्मण जाधव यांनी माहिती दिले. शिवाय या भेटींमुळे महिलांना मुलाखतींच्या माध्यमातून संवाद साधण्याची संधी निर्माण होईल, सर्वसमावेशकता आणि सहभाग याला चालना मिळेल. बचत गटातील महिलांनी यामध्ये सक्रियपणे सहभागी व्हावे, पाण्याच्या पायाभूत सुविधांमध्ये महिलांचा समावेश वाढावा, एकूणच गटांमधील महिलांचा अनुभव वाढविण्यासाठी या अभ्यास सहलीचे आयोजन करण्यात आले. सदर सहलीमध्ये महिलांना पोस्टर्स, बॅनर च्या माध्यमातून माहिती देण्यात आली. या उपक्रमात सहभागी झालेल्या सर्व महिलांना महिला बचत गटांनी तयार केलेल्या वस्तू भेट म्हणून (निळ्या रंगाची क्रपव इरस. पाणी बॉटल, ग्लास) देण्यात आले.

जलदिवाळी (पाण्यासाठी महिला, महिलांसाठी पाणी) या अभियान हा उपक्रम यशस्वी करण्यासाठी व्यवस्थापक नितिन सुरवसे, वस्ती स्तर संघाच्या अध्यक्ष विद्या सूर्यवंशी व बचत गटाच्या महिला तसेच समुदाय संघटक विरेंद्र सातपुते, प्रवीण गर्जे, समूह संसाधन व्यक्ति लोमावती मुळे, शामल भालेराव, निता भालेकर,अनिता पवार यांनी परिश्रम घेतले.

PRINTED BY MAHESH MOTIRAM RATHOD, OWNED, PUBLISHED & EDITED BY ASHOK NAMDEVRAO HANWATE, PRINTED AT MAYUR PRINTERS, PLOT No. B-28, MIDC, NEAR BUS STAND 03, LATUR, Tq. & DIST. LATUR - 413512 (M.S.) PULISHED AT : KHADAK HANUMAN, MILIND NAGAR, LATUR TQ. & DIST. LATUR - 413512 (M.S.) EDITOR : ASHOK NAMDEVRAO HANWATE